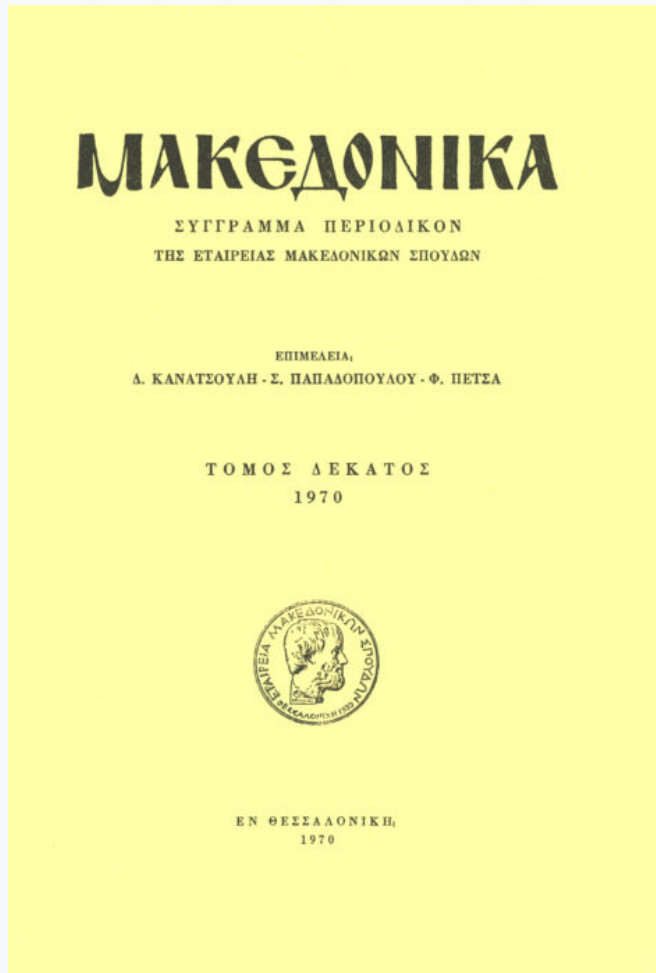

Μακεδονικά

Τόμ. 10, Αρ. 1 (1970)

Έγγραφα του αρχείου του Καποδίστρια αναφερόμενα στην ιστορία του Άγιου Όρους κατά την επανάσταση του 1821

Στέφανος Ι. Παπαδόπουλος

doi: [10.12681/makedonika.755](https://doi.org/10.12681/makedonika.755)

Copyright © 2014, Στέφανος Ι. Παπαδόπουλος

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Παπαδόπουλος Σ. Ι. (2015). Έγγραφα του αρχείου του Καποδίστρια αναφερόμενα στην ιστορία του Άγιου Όρους κατά την επανάσταση του 1821. *Μακεδονικά*, 10(1), 152–190. <https://doi.org/10.12681/makedonika.755>

ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ
ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821

Τὸ προσωπικὸ ἀρχεῖο τοῦ πρώτου Κυβερνήτη τῆς Ἑλλάδος Ἰωάννη Καποδίστρια, τὸ ὁποῖο σώζεται σήμερα στὴν Κέρκυρα (Ἀρχεῖον Ἰονίου Γερουσίας-τμήμα Καποδιστριακόν), ἀποτελεῖ ἀναμφισβήτητα μιὰ ἀπὸ τὶς καλύτερες πηγές μας γιὰ τὴ μελέτη τῆς ἱστορίας τῶν τελευταίων ἐτῶν τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 καὶ τῆς περιόδου διακυβερνήσεως τοῦ Καποδίστρια. Στὰ ἔγγραφα τοῦ ἀρχείου αὐτοῦ, ποὺ δὲν ἔχουν μελετηθῆ μέχρι σήμερα ἱκανοποιητικά, ὁ ἐρευνητὴς μπορεῖ νὰ βρῆ πολλὰς ἱστορικὰς πληροφορίες, ἀρκετὰς μερικὰς φορὰς νὰ τεκμηριώσῃ καὶ ἐιδικὰς μελέτες¹, σημαντικὸ ὅμως εἶναι καὶ τὸ ἐνδιαφέρον ποὺ παρουσιάζουν καὶ ἄλλα πολλὰ ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται σὲ ἐπὶ μέρους θέματα ἢ φωτίζουν ἄγνωστες λεπτομέρειες διαφορῶν γεγονότων.

Οἱ φαινομενικὰ ἐνόητες τῶν ἐγγράφων τοῦ Καποδιστριακοῦ Ἀρχείου ἀναφέρονται ἰδίως στὰ κύρια γεγονότα ἢ θέματα τῆς ἱστορικῆς περιόδου ποὺ ἤδη μνημονεύσαμε, ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἀρκετὰ ἔγγραφα σχετικὰ μὲ πρόσωπα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἢ μὲ περιοχὰς ὄχι τῆς νοτίου Ἑλλάδος, ὅπου εἶχε περιοριστῆ ὁ ἀγῶνας κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ἐπαναστάσεως. Στὴ δευτέρη αὐτὴ κατηγορία ἀνήκουν καὶ τὰ ἀνέκδοτα, ὅσο ξέρουμε, ἔγγραφα ποὺ δημοσιεύουμε παρακάτω καὶ τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται στὴν ἱστορία τοῦ Ἀγιοῦ Ὄρους τοῦ Ἁθῶν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Παλιγγενεσίας.

Βέβαια, ἡ ἱστορία τοῦ Ἁγίου Ὄρους κατὰ τὴν ἐπανάσταση τοῦ 1821 μᾶς εἶναι σήμερα ἱκανοποιητικὰ γνωστὴ χάρις τῆς νεώτερας ἐρευνῆς², πι-

1. Βλ. π.χ. τὴ διδακτορικὴ μου διατριβὴ «Ἡ ἐπανάσταση στὴν Δυτικὴ Στερεὰ Ἑλλάδα μετὰ τὴν πτώση τοῦ Μεσολογγίου ὡς τὴν ὀριστικὴ ἀπελευθέρωσή της, 1826-1832», Παράρτημα Ἐπιστημονικῆς Ἐπετηρίδος Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ἀριθ. 8, Θεσσαλονίκη 1962, ἡ ὁποία στηρίζεται κατὰ ἓνα μεγάλο μέρος σὲ ἀνέκδοτα ἔγγραφα τοῦ Καποδιστριακοῦ Ἀρχείου.

2. Γιὰ τὸ Ἁγιον Ὄρος κατὰ τὴν ἐπανάσταση τοῦ 1821 βλ. κυρίως τὰ ἐξῆς δημοσιεύματα: Ἰωάννου Π. Μαμαλάκη, «Διήγησις περὶ Ἁγίου Ὄρους ἐν καιρῷ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821», «Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης», τ. 7 (Θεσσαλονίκη 1957), σ. 215-237. Τοῦ Ἰδίου, Νέα στοιχεῖα σχετικὰ μὲ τὴν ἐπανάστασιν τῆς Χαλκιδικῆς τὸ 1821, «Δελτίον Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἐταιρείας», τ. 14 (Ἀθῆναι 1960), σ. 406-549. Τοῦ Ἰδίου, Ἡ ἐπανάσταση στὴ Χαλκιδικὴ

στεύουμε ὅμως ὅτι κάτι θὰ προσφέρουν καὶ τὰ ἔγγραφα ποὺ δημοσιεύουμε καὶ τὰ ὁποῖα μᾶς διαφωτίζουν ἀρκετὰ πάνω στὸ θέμα τῶν σχέσεων τοῦ Κυβερνήτη μὲ τὰ μοναστήρια τοῦ Ἁθῶ καὶ ἰδίως πάνω στὸ ζήτημα τῆς οικονομικῆς ἐνισχύσεως τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἀπὸ τὸν Καποδίστρια καὶ τῆς ἐπιστροφῆς σὲ αὐτὸ ὄσων ἱερῶν κειμηλίων καὶ σκευῶν εἶχαν μεταφερθῆ στὴ νότιο Ἑλλάδα μετὰ τὴν ἀποτυχία τοῦ κινήματος τοῦ Ἐμμ. Παπᾶ στὴν Χαλκιδική. Ὅπως εἶναι γνωστό, ὁ Καποδίστριας ὁ ὁποῖος, τόσο ἀπὸ οἰκογενειακὴ παράδοση, ὅσο καὶ ἀπὸ τὴ μακρόχρονη παραμονὴ του στὴν Ρωσία, ἦταν ἀφοσιωμένος στὴν Ὀρθοδοξία καὶ ἔτρεφε βαθὺ σεβασμὸ πρὸς τὰ κειμήλια τῆς θρησκείας καὶ τοῦ ἔθνους, φρόντισε μὲ ἐπιμέλεια τὸ καλοκαίρι τοῦ 1830 νὰ συγκεντρωθοῦν ὅλα αὐτὰ καὶ νὰ σταλοῦν μὲ ἐθνικὸ πλοῖο στὸ Ἅγιον Ὄρος, γιὰ νὰ παραδοθοῦν τὸ καθένα στὴ μονὴ ποὺ ἀνήκε. Ἐπίσης ὁ Κυβερνήτης προσπάθησε, ὅσο ἦταν δυνατόν, νὰ ἀποζημιωθοῦν τὰ μοναστήρια τοῦ Ἁθῶ γιὰ ὅσα ἱερά κειμήλια ἢ σκευὴ των εἶχε ἀναγκαστῆ νὰ ἐξαργυρώσῃ τὸ ἔθνος κατὰ τὴ διάρκειά τοῦ ἀγώνα μὲ βάση ἓνα σχετικὸ νόμο ποὺ εἶχε ψηφίσει τὸ Βουλευτικὸν στίς 5 Ἀπριλίου τοῦ 1822¹.

Τὰ ἔγγραφα ποὺ δημοσιεύουμε (10 συνολικὰ) εἶναι κατὰ γενικὸ σχεδὸν κανόνα ὀρθογραφημένα, γι' αὐτὸ καὶ προτιμήσαμε νὰ διορθώσουμε καὶ τὰ ἐλάχιστα λάθη τους, ἀναφέροντας ταυτόχρονα στίς ὑποσημειώσεις καὶ τὴ γραφὴ τοῦ κειμένου. Ἐπίσης, σιωπηρὰ καὶ ὅπου ἦταν ἀπόλυτα ἀναγκαῖο, ἐπεμβαίνουμε καὶ στὴ στίξι τῶν κειμένων. Τέλος ἀποκαθιστοῦμε μὴ ὁμοιομορφία ὡς πρὸς τὴ γραφὴ μὲ ἀρχικὸ κεφαλαῖο γράμμα τῶν κυρίων ὀνομάτων, τοπωνυμίων καὶ διαφόρων ὄρων.

1. ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗ ΛΟΥΚΑ ΛΕΟΝΤΑΡΙΑΔΗ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΟΜΗ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

1827

Αὐγούστου 9

Πρωτότυπο (Ἀρχεῖον Καποδίστρια, φάκ. 477, ἀριθ. 1). Τὸ ἔγγραφο εἶναι γραμμμένο σὲ τρία δίφυλλα χαρτιά (δῶδεκα συνολικὰ σελίδες) διαστάσεων 0,200 × 0,240 μ. Ἡ τελευταία σελίδα λευκή.

τὸ 1821. Ἡ συμμετοχὴ τῶν Ἁγιορειτῶν καὶ ὁ ρόλος τοῦ Ἐμμ. Παπᾶ, Θεσσαλονίκη 1962 (ἀνατύπωση ἀπὸ τὰ «Χρονικὰ τῆς Χαλκιδικῆς»), ὅπου καὶ ἡ προηγούμενη βιβλιογραφία. Γ. Ἀλεξάνδρου Λαυριώτου (Λαζαρίδου), Ἐγγραφα Ἁγίου Ὄρους τῆς μεγάλης ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως, 1821-1832, τ. Α', Ἀθῆναι 1966. Πρβλ. ἐπίσης Γερασίμου Σμυρνάκη, Ἅγιον Ὄρος, Ἀθῆναι 1903, σ. 173-179. Ἰ. Κ. Βασδραβέλλη, Οἱ Μακεδόνες κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, ἔκδοσις 3η, Θεσσαλονίκη 1967, σ. 121-166.

1. Βλ. σχετικὰ Π. Μ. Κοντογιάννη, Τὰ κειμήλια τοῦ Ἁγίου Ὄρους κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν, «Θεολογία», τ. 4 (Ἀθῆναι 1926), σ. 144-152, ἰδίως σ. 149-152.

Π ε ρ ί λ η ψ η: — Ὁ ἀρχιμανδρίτης Λουκάς Λεονταριάδης, ἡγούμενος τῶν μετοχιῶν Μπουρούτζι καὶ Φλωρέστι τῆς Μολδαβίας, πού ἀνήκαν στὴ μονὴ Ἐσφιγμένου τοῦ Ἁγίου Ὁρους, γράφει ἀπὸ τὸ Κισνόβι τῆς Βεσσαραβίας στὸν κόμη Ἰωάννη Καποδίστρια, πού εἶχε ἤδη ἐκλεγῆ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὸ ἀνακοινώνει ὅτι εἶδε ἀντίγραφον μιᾶς ἐπιστολῆς-ἐκκλησέως τοῦ ἀπὸ 28 Ἰουνίου 1827 πρὸς τὸν Δημ. Ἰγγλέση καὶ ἄλλους Ἑλληγνες μεγαλεμπόρους τῆς Ὀδησοῦ, σχετικὴ μὲ ἓνα δάνειο γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ ἐπαναστατημένου ἔθνους. Ὁ ἐπιστολογράφος ἐκφράζει τὴ λύπη του πού δὲν μποροῦν, αὐτὸς καὶ οἱ ἄλλοι Ἁγιορεῖτες τῶν μετοχιῶν τῆς Μολδοβλαχίας, νὰ συμμετάσχουν στὸ δάνειο, γιὰτὶ ἔχουν χάσει πρὸς τὸ παρὸν τὰ κτήματά τους καὶ ἔχουν καταφύγει ὡς πρόσφυγες στὴν Βεσσαραβία. Γι' αὐτὸ προτείνει νὰ τοὺς δανείσουν χρήματα οἱ Ἑλληνες ἔμποροι τῆς Ὀδησοῦ μὲ ἐγγύηση τοὺς τίτλους τῶν κτημάτων τους τῆς Μολδοβλαχίας. Στὴν περίπτωσι αὐτὴ εἶναι πρόθυμοι, αὐτὸς, ἄλλοι ἐκκλησιαστικοί, καθὼς καὶ λαϊκοὶ Ἑλληνες ἄρχοντες τῶν Ἡγεμονιῶν, νὰ προσφέρουν συνολικὰ 5.000 ὀλλανδικὰ φλουριά. Ὁ Λεονταριάδης ὑπόσχεται ἐπίσης, ὅταν ξαναπάρουν τὰ κτήματά τους στὴν Μολδοβλαχία, νὰ στέλνῃ κάθε χρόνον τὰ μισὰ ἀπὸ τὰ εἰσοδήματά τους «εἰς τὴν πατρίδα... διὰ τὸ ὅτι καὶ τὸ βλον τοῦ Ἐσφιγμένου ἐπροσφέρθη εἰς τὴν πατρίδα κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἐλληνικῆς ὑποθέσεως». Κατόπιν ἐκθέτει στὸν Καποδίστρια τὰ σχετικὰ μὲ τὴν τύχη μιᾶς μεγάλης προσφορᾶς πρὸς τὸν Ἀλέξανδρο Ὑψηλάντη, πού εἶχε γίνῃ στὴν ἀρχὴ τοῦ ἀγῶνα ἀπὸ τὸν Γιαννιώτη Ἀνδρέα Παύλου, τραπεζίτη στὸ Ἰάσιο, καὶ τέλος παραθέτει μιὰ βιογραφία τοῦ ἑαυτοῦ του, γιὰ νὰ πληροφορηθῆ ὁ Καποδίστριας «τὸ τίς ἐστίν ὁ γράφων».

σ. 1

Ἐκλαμπρότατε Κόμη!

Τὴν ἐν Κ(υρία) περιπόθητόν μοι ἡμετέραν Ἐκλαμπρότητα ἐκ βάθους ψυχῆς ταπεινῶς εὐχόμενος ὑποκλινέστατα προσκυνῶ.

† Κατὰ τὴν 20ὴν τοῦ παρελθόντος ἡξιώθημ νὰ ἰδῶ ἴσον γράμματος τῆς ἡμετέρας Ἐκλαμπρότητος, γεγραμμένον τῇ 28ῃ τοῦ μηνὸς Ἰουνίου, πρὸς τὸν ἐν Ὀδησοῦ κύριον Δημήτριον Ἰγγλέζη¹, ἐν ᾧ ἀνέγγων τὰ ὅσα χριστιανικῶς

1. Μετὰ τὴν παράδοσι τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν (25 Μαΐου 1827), ὁ Καποδίστριας, πού βρισκόταν τότε στὴν Πετροῦπολη, πληροφορήθηκε ἀπὸ τὴν Κέρκυρα ὅτι ἄρχισαν στὴν Ἐπὶ τὴν ἴσην οἱ ἐγγραφεῖς γιὰ ἓνα δάνειο 50.000 ἀγγλικῶν λιρῶν, τὸ ὅποιο θὰ χρησιμοποιόταν γιὰ τὸν ἐφοδιασμὸ τῶν στρατευμάτων πού ἀναδιοργάνωνε στὴν Ἑλλάδα ὁ Ἄγγλος φιλέλληνας στρατηγὸς R. Church. Ὁ Καποδίστριας, ἀφοῦ πρόσφερε ὁ ἴδιος γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ 50.000 φράγκα, ἔγραψε καὶ στὸν Δημ. Ἰγγλέση στὴν Ὀδησοῦ καὶ τὸν παρακάλεσε νὰ βοηθήσῃ καὶ ἐκεῖνος, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀπευθυνθῆ καὶ στοὺς ἄλλους Ἑλληγνες μεγαλεμπόρους τῆς ἴδιας πόλης Ἀλέξ. Μαῦρο, Γρηγ. Μαρασλῆ, Ἀλέξ. Κουμπάρη, Θεόδ. Σεραφίνο καὶ ἄλλους (βλ. σχετικὴ ἐπιστολὴ: Ἰ. Α. Κ α π ο δ ῖ σ τ ρ ι α, Ἐπι-

τε καὶ πατρικῶς σημειοῖ καὶ συμβουλεύει ἢ καλοκάγαθος αὐτῆς ψυχῆ, περὶ τοῦ νέου δανείου διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς φιλάτης ἡμῶν πατρίδος. Ἐξ οὗ καὶ παρακινουμαι, ἵνα λάβω τὴν τόλμην καὶ ἐμφανισθῶ πρὸς τὴν αὐτῆς Ἐκλαμπρότητα διὰ τοῦ παρόντος μου ταπεινοῦ.

Λυποῦμαι ἐκ ψυχῆς, ἐκλαμπρότατέ μοι Κύριε, διὰ τὸ ὅτι δὲν δύναμαι νὰ ἐκπληρώσω καὶ ἤδη τὸ χρέος μου, κατὰ τὴν ἐμὴν ἐπιθυμίαν, πρὸς τὴν πολυπαθῆ φιλάτην ἡμῶν πατρίδα, καθὼς αὐτὸ τοῦτο ἐγένετο κατ' ἀρχάς, ὅτε ἀνὰ χεῖρας¹ εἶχον τὰς ἡμετέρας περιουσίας, καὶ μάλιστα λυποῦμαι, λέγω, δι' αὐτὴν τὴν στιγμήν, ὅτε ἡ μεγαλητέρα ἀνάγκη τῆς πατρίδος, ὡς σημειοῖ καὶ ἡ ὑμετέρα Ἐκλαμπρότης. Καὶ δὴ μὴ ἔχον ἕτερόν τινα τρόπον περὶ βοηθείας, ἐσκέφθην² ἵνα ὑποκλινέστατα ἀναγγείλω αὐτῇ τὰ ἐφεξῆς.

Οἱ τῆς Ὀδησοῦ κύριοι ἔμποροι, ἐὰν θελήσωσι, δύναται νὰ δανείσωσι μίαν χρηματικὴν ποσότητα, εἰς ἡμᾶς τοὺς ἐνταῦθα εὐρισκομένους ἀπὸ Μολδοβλαχίας Γραικοὺς, ἐκκλησιαστικοὺς τε καὶ πολιτικοὺς, οἵτινες ἔχομεν³ ἀκίνητον περιουσίαν εἰς τὰς ὀφθείσας ἐπαρχίας ἰκανῆς ποσότητος, ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῆς ὁποίας θέλωσιν ἀποπληρωθῆ, ἅμα τῆς πολιτικῆς συγχωροῦσης, τὸ νὰ λάβωμεν αὐτὴν ὑπὸ τὴν ἡμετέραν κυριότητα τὰς περιουσίας αὐτάς. Διὰ δὲ τὴν ἀσφάλειαν θέλωμεν⁴ τοῖς ἐγχειρίσει⁵ ἔγγραφα αὐτῶν τῶν κτημάτων μεθ' ὁμολογίας τακτικῆς, ἅπερ καὶ Θεοῦ βοηθεία διεσώσαμεν καὶ εὐρίσκονται παρ' ἡμῖν. Ζηλωταὶ λοιπὸν καὶ πρόθυμοι τῆς συνεισφορᾶς ταύτης εἰσὶ κατὰ τὸ παρόντιν, μένει μόνον νὰ ἐγκριθῇ τὸ τοιοῦτον παρὰ τῆς αὐτῆς Ἐκλαμπρότητος, καὶ νὰ εὐδοκήσῃ φιλευσπλάγγως, εἰς τὸ νὰ πιστοποιήσῃ τοὺς Ὀδησηνοὺς κυρίους ἐμπόρους, ὅτι ἐν τῷ δέοντι καιρῷ ἐσμέν κύριοι τῶν ἐν Μολδοβλαχίᾳ γραικικῶν ἡμετέρων κτημάτων, μοναστηριακῶν τε καὶ πολιτικῶν, καὶ ἐπομένως νὰ τοὺς παρακινήσῃ τὸ νὰ ἀνοίξωσιν ἡμῖν τὸ τοιοῦτον δάνειον διὰ τὸ καλὸν τῆς φιλάτης ἡμῶν πατρίδος. Ὄταν δὲ σὺν Θεῷ λάβῃ πέρασ τὸ τοιοῦτον μου ταπεινὸν πρόβλημα, εἰδοποιῶ, ὅτι ἐγὼ ὁ ταπεινὸς ἱκέτης τῆς προσφέρω εἰς βοήθειαν τῆς πατρίδος 1.500, ἧτοι χίλια πεντακόσια φλωρία ὀλ(λαν)δ(ικὰ), Σεραφεῖμ ὁ ἀρχιμανδριτῆς καὶ καθηγούμενος τοῦ ἐν Ἰασίῳ Ἀθωνικοῦ γραικικοῦ μοναστηρίου τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν⁶ 1.000, ἧγρον χίλια ὅμοια φλωρία,

σ. 2

στολαί, μετάφραση ἀπὸ τὰ γαλλικὰ Μ. Σχινᾶ, τ. 1, Ἀθήναι 1841, σ. 105-108). Ἡ ἐκκλήση αὐτῆ τοῦ Καποδίστρια βρῆκε πραγματικὰ ἀνταπόκριση (βλ. Καποδίστρια, Ἐπιστολαί, 1, σ. 139-140).

1. Στὸ χφ. ἀναχεῖρας.

2. Στὸ χφ. ἐσκεύθην.

3. Στὸ χφ. ἔχομεν.

4. Στὸ χφ. θέλωμεν.

5. Στὸ χφ. ἐγκυρίσει.

6. Γιὰ τὸ μοναστήρι τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν στὸ Ἰάσιο καὶ τὸν ἠγούμενὸ τοῦ ἀρχιμανδριτῆ Σεραφεῖμ τὸν Καρακαλλινὸ βλ. Γ. Ἀλεξάνδρου Λαυριώτου, Τὸ Ἅγιον

- ² *Ἰγνάτιος καὶ Γρηγόριος οἱ ἀρχιμανδριῖται καὶ καθηγούμενοι τοῦ αὐτοῦ ὄρους Ἐθνωσ ἐν Μολδαβίᾳ γραικικῶν μοναστηρίων Λάνκου καὶ Θεοδωρενίου 1.000, τουτέστι χίλια φλωρία ὀλ(λαν)δ(ικά), ἐκτὸς τούτων εἰσὶ καὶ ἕτεροι ἐκκλησιαστικοὶ ὁμογενεῖς. Ἐκ δὲ τῶν πολιτικῶν προσώπων εἰσὶ κατὰ τὸ παρόν, ὃ τε*
- σ. 3 *ποστέλνικος¹ Κωνσταντίνος Σουῖ/τζος, γαμβρὸς τοῦ ἐν Βλαχίᾳ μακαρίτου Δημητρίου Ῥακοβίτζα, ὅστις προσφέρει 800, ἤτοι ὀκτακόσια φλωρία ὀλ(λαν)-δ(ικά), ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ σπαθάρης² Νικόλαος Σουῖτζος, γαμβρὸς τοῦ ἐν Βλαχίᾳ βορνίκου³ Νιτζουλέσκου, 500, ἤγουν πεντακόσια ὅμοια φλωρία, καὶ ὁ πατήρ αὐτῶν ἡγεμονίδης Γρηγόριος Σουῖτζος 200, τουτέστι διακόσια φλωρία ὀλλανδ(ικά), ἅπερ καὶ συμποσοῦνται 5.000, ἤτοι πέντε χιλιάδες φλωρία. Μετὰ τῶν ῥηθέντων ἔλαβον ὀμιλίαν περὶ βοήθειας καὶ ἐδέχθησαν μετὰ χαρᾶς τὸ τοιοῦτον πρόβλημα, ἐπειδὴ καὶ κατὰ τὸ παρόν ἀνά χεῖρας χρήματα οὐκ ἔχουσιν, ὡς εἰπον ἀνωτέρω. Ἄν δὲ κατ' ἀγαθὴν τύχην ἀνοιχθῇ εἰς ἡμᾶς αὐτὸ τὸ δάνειον, ἐλπίζω νὰ εἶρω καὶ ἕτερος οὐκ ὀλίγους συνδρομητάς. Σὺν Θεῷ δὲ ὅταν λάβωμεν ἐπὶ τὴν διοίκησίν μας τὰ ἐν Μολδοβλαχίᾳ ἡμέτερα γραικικὰ μοναστήρια, ἐγὼ ἀπὸ μέρους μου ταπεινῶς ἀποφασίζω, τὸ νὰ στέλλεται εἰς τὴν πατρίδα καθ' ἕκαστον ἔτος τὸ ἡμῶν τοῦ εἰσοδήματος ἀπὸ τὰ τοῦ Ἐσφριγμένον ἐν Μολδαβίᾳ με-*

¹ Ὅρος μετὰ τὴν ὀθωμανικὴν κατάκτησιν, «Ἐπιστημονικὴ Ἑπετηρὶς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν», τ. 32 (Ἀθήναι 1963), σ. 209-216.

1. Κατὰ τὸν Ν. Β. Ἐ. η (σημείωμα στὸ «Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν Ἐλευθερουδάκη», τ. 10, Ἀθήναι 1930, σ. 841) ὁ ὄρος *ποστέλνικος* τῶν Παραδουναβίων Ἠγεμονίων ἀναποκρίνεται «εἰς τὸ παρ' ἡμῖν ἀξίωμα τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ στρατιωτικοῦ οἴκου τοῦ προέδρου τῆς Δημοκρατίας». Ἐπίσης στὴν εἰδικὴ μελέτῃ τοῦ Nicolae Stoicescu, Statul Domnesc și Marii Dregători din Țara Românească și Moldova (sec. XIV-XVII), București 1968, σ. 263-271, ἀναφέρεται γιὰ τὸ ἀξίωμα αὐτὸ ὅτι οἱ λατινικὲς πηγὲς παρουσιάζουν τὸν ποστέλνικο ὡς «summus aulae praefectus sive provinciae mareschalis» (ἔ.ἀ. σ. 265). Διευκρινίζεται ἀκόμη ὅτι ὑπάρχουν διάφορες διακυμάνσεις ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενο τῶν ἀρμοδιοτήτων τοῦ ποστέλνικο καὶ γενικὰ ὄλων τῶν ἀξιωματούχων τῆς Βλαχίας καὶ Μολδαβίας. Ὁ ποστέλνικος θὰ μπορούσε τελικὰ νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ ἡγεμονικοῦ οἴκου.

2. Ὁ *σπαθάρης* εἶναι τακτικὸ μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ ἡγεμόνος στὴν Βλαχίᾳ, τέταρτο κατὰ σειρὰ μετὰ τὸν Μεγάλον Λογοθέτη καὶ πρὶν ἀπὸ τὸν βεστιάριο. Τὸ ἀξίωμα ἔχει χαρακτῆρα στρατιωτικὸ καὶ ἀναποκρίνεται μᾶλλον στὸν στρατηγὸ ἢ τὸν ἀρχηγὸ στρατιάς (βλ. Stoicescu, ἔ.ἀ. σ. 243-247, ὁ ὁποῖος καὶ δὲν παραδέχεται καμιά συγγένεια τῶν σπαθαρῶν τῆς Μολδοβλαχίας με τοὺς βυζαντινοὺς σπαθάρους ἢ πρωτοσπαθαρίους).

3. Ὁ *βόρ νικος* (ἀπὸ τὸ σλαβικὸ *vojni-ik*=ἀλλῆ-αὐλικός) ἦταν ἀνώτατος δικαστικὸς ὑπάλληλος ποὺ συγκέντρωνε ὅλες τὶς δικαστικὲς ἀρμοδιότητες (ἴσως θὰ μπορούσε νὰ θεωρηθῇ ὡς ὑπουργὸς δικαιοσύνης ἢ πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου, χωρὶς ἀπόλυτη βέβαια ἀντιστοιχία πάντα). Πολλὲς φορὲς ὁ ἴδιος τίτλος δηλώνει γενικὰ τὸν δικαστὴ, κυβερνήτη, δήμαρχο, ἀκόμη καὶ κάποιον ἀξιωματοῦχο ἐπιφορτισμένο με τὴν κοινωνικὴ πρόνοια (βλ. Stoicescu, ἔ.ἀ. σ. 185-204).

τόγια Μπουρούτζιον καὶ Φλωρέστιον, διὰ τὸ ὅτι καὶ τὸ ὄλον τοῦ Ἐσφιγμένου ἐπροσφέρθη εἰς τὴν πατρίδα, κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἑλληνικῆς ὑποθέσεως, μετὰ τοῦ κοινοβίου αὐτοῦ πατρὸς Εὐθυμίου καὶ τῶν ἐγκριτοτέρων κοινοβιωτῶν, καὶ εὐρίσκειται ἤδη εἰς τὰς νήσους Ὑδραν καὶ Σαλαμίναν ἐν τῷ ἐν αὐτῇ μοναστηρίῳ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, δηλαδὴ ἅπαντα τὰ κινητὰ αὐτοῦ πράγματα, καθὼς ἀρχαῖα χρυσόβουλλα τῶν ἀειμνήστων βασιλέων, ἱερὰ σιγγίλια¹ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ ὅσα νεότερα ἔγγραφα, προσέτι τὰ τε ἄγια λείψανα, σκεύη καὶ κειμήλια καὶ εἴτι ἄλλο, ἐξ ὧν καὶ ἐγένετο ἡ ὅπως βοήθεια εἰς τὸ ἔθνος, ἐπειδὴ καὶ τὸ τοιοῦτον παράδειγμα ἠκολούθησαν καὶ ἕτερα τοῦ ὅρους Ἀθωνος μοναστήρια. Διὸ καὶ ἐλπίζω νὰ μιμηθῶσιν οἱ ἀδελφοὶ καὶ περὶ τοῦ ἀναφερομένου ἡμίσεος εἰσοδήματος. Καὶ ταῦτα μὲν ὑποκλινωῶς περὶ τοῦτου.

σ. 4

Πρὸς τούτοις κρίνω χρέος μου, ἵνα ἀναφέρω αὐτῇ διὰ μίαν ποσότητα 368.000, χιλιάδων γροσίων χρημάτων ἐθνικῶν, τὰ ὅποια μένωσιν ἀνερέρητα χωρὶς τινα λόγον δικαιοσύνης. Ἐχει δὲ οὕτως. Ἐν Ἰασίῳ εὐρίσκειται τις τῶν πλουσιῶν ὁμογενῶν ἔμπορος, ὀνόματι Ἀνδρέας Παῦλον, ἐξ Ἰωαννίνων, ὅστις ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἑλληνικῆς ὑποθέσεως, ἐπρόσφερεν εἰς τὸ ἔθνος μίαν ποσότητα χρημάτων, μὴ δὲ εὐρεθέντων παρ' αὐτῷ μετρητῶν, ἐνεχείρισε τοῖς τότε ἐν Ἰασίῳ ἐπιτροπίοις, τέσσαρας ὁμολογίας χρεωστικὰς, ἐπ' ὀνόματι τινῶν ὁμογενῶν ἐμπόρων, παρ' ὧν ἔμελλεν ἡ ἐπιτροπὴ νὰ λάβῃ τὴν ποσότητα², καθὼς καὶ ἐλήφθησαν ἀπὸ τὴν μίαν ὁμολογίαν ἕως 87.000 χιλιάδ(ες) γροσία, τυχούσης δὲ τῆς ἀπὸ Ἰασίου φυγῆς κατὰ τὸ ἔτος 1821ον καὶ ἐλθόντος τοῦ ἠθέντος ἐνταῦθα εἰς Βεσσαραβίαν, ἀσθενήσας³ μετὰ τινος καιροῦ ἐτελεύτησεν. Οἱ δὲ κληρονόμοι αὐτοῦ δύο ἀντάδελφοι, ὀνόματι Σπυρίδων καὶ Νικόλαος καμινάροδες⁴, ἐπαραινίσαν τὸν μακαριτὴν νὰ ἀφήσῃ διαθήκην, ἐν ᾗ συνήργησαν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἐσύνθεσαν, ἵνα σημειωθῇ ὅτι ἀναρεῖ τὴν χρεωστουμένην καὶ προσφερομένην εἰς τὸ ἔθνος, διὰ τῶν τεσσάρων ὁμολογιῶν, ποσότητα 450.000 χιλιάδων γροσίων, καὶ προσφέρει δῆθεν 100.000 χιλιάδες γροσία, εἰς τὸ τότε συστηθὲν Κομιτάτον διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν⁵ τῶν αἰχμαλώτων. Ἐν ᾧ οἱ ἠθέντες εἰσὶ καὶ αὐτοὶ ὑπογεγραμμένοι εἰς τὰς ἰδίας ὁμολογίας, καὶ ἐν ᾧ ἔλαβον

σ. 5

1. Στὸ χφ. σιγγίλια.

2. Γιὰ τὴν προσφορά τοῦ Ἑλλήνα τραπεζίτη τοῦ Ἰασίου Ἀνδρέα Παύλου πρὸς τὸν Ἀλέξανδρο Ὑψηλάντη κατὰ τὴν ἐναρξὴ τῆς ἐπαναστάσεως στὴν Μολδοβλαχία βλ. Κ ω ν. Δ ι α μ ἄ ν τ η, Δημήτριος Ὑψηλάντης (1793-1832), μέρος Α', τμῆμα 1ον, Ἀθήναι 1966, σ. 29.

3. Στὸ χφ. ἀσθενείσας.

4. Στὸ χφ. Καμινάροδες. Ὁ καμινάρος εἶναι στρατιωτικὸς βαθμὸς ποῦ ἀνταποκρίνεται στὸν τουρκικὸ βαθμὸ τοῦ μίμπαση (χιλιάρχου) ἢ τοῦ συνταγματάρχη (βλ. σημείωμα Ν. Β ἐ η, στὸ «Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν Ἐλευθερουδάκη», τ. 7, Ἀθήναι 1929, στή λέξη).

5. Στὸ χφ. ἀπ' ἐλευθέρωσιν.

ικανὰ χιλίονα¹ εἰς κληρονομίαν, ξένοι μάλιστα ὄντες τῆς συγγενείας τοῦ μακαρίτου, καὶ πρὸ πάντων, ὅσοι ἐξ ἡμῶν ἐπρόσφερον εἰς τὸ ἔθνος βοήθειάν τινα πολλήν, ἢ ὀλίγην, δι' ἔν τοιοῦτον οὐδεὶς ἐτόλμησε νὰ τὸ ἐκφράσῃ κἀν, διὸ καὶ παρ' ὄλων ἡμῶν νομίζεται ἀδικία εἰς τὸ ἔθνος. Τί δὲ μετὰ ταῦτα; Τὸ παρελθὸν ἔτος ἐκίνησαν ἀγωγὴν οἱ ὀρθέντες πρὸς ἀναίρεσιν τῶν ὁμολογιῶν, προβάλλοντες ἄλλ' ἀντ' ἄλλων, καὶ ἐζήτηον ἐπιμόνως τοῦ νὰ λάβουν τὰς ὀρθείσας ὁμολογίας, αἱ ὁποῖαι ὁμοῦ οἰκονομήθησαν καὶ εὐρίσκονται ὅπου δεῖ. Πρὸς δὲ ἀσφάλειαν ἵνα μὴ παραπέσωσιν ἐγένοντο ἴσα ἀπαράλλακτα ἐπιβεβαιωμένα παρ' ἡμῶν ἐξ ὧν ἔν ἀπεστάλη εἰς τὴν ἐλληνικὴν διοίκησιν συντροφευμένον μετ' ἐπιστολῆς, πλὴν εἰσέτι ἀπόκρισιν οὐκ ἐλάβομεν² καὶ ὑποπτενόμεθα³ ὅτι παρέπεσεν. Οὕτως ἐχούσης τῆς ὑποθέσεως, λαμβάνω τὴν τόλμην ἵνα ἀναφέρω αὐτῇ ὑποκλινέστατα, ὅτι ἐπειδὴ καὶ κατ' εὐδοκίαν Θεοῦ ἠξιώθημεν, ἵνα ἴδωμεν⁴ αἰθερῶν, οἱ λελυπημένοι ὁμογενεῖς εἰς τὰ πολιτικά τὴν αὐτῆς Ἐκκλησιότητα, δίκαιον εἶναι, δοξάζω, τὸ νὰ ἀναφερόμεθα πρὸς αὐτήν, ὡς εἰς πατέρα καὶ εὐεργέτην, σ. 6 διὰ καθὲ γραικικὴν ἡμετέραν ὑπόθεσιν, καὶ μάλιστα διὰ τὰ τῆς κοινότητος τοῦ ἔθνους, περὶ οὗ καὶ δεόμεθα ἵνα ἔσσειται δεκτὴ ἢ ταπεινὴ ἡμῶν αὕτη αἴτησις. Διὰ ταῦτα καὶ τῇ περικλείω ἐν ἴσον ἐκ τῶν ὀρθείσων ὁμολογιῶν, ὅπως πληροφωρηθεῖσα ἐξ αὐτοῦ τὴν ἀλήθειαν, ἀποφασίσῃ τὸ ὅ,τι ἤθελεν ἐγκρίνει⁵, καὶ εἰμὶ ἐτοιμος, ἅμα τοῦ λαβεῖν τὴν ἐκκλησίαν αὐτῆς ἐπιταγήν, νὰ τῇ ἐξαποστείλω καὶ τὰς πρωτοτύπους.

Εἰσὶ καὶ ἄλλαι ὁμολογίαι διαφόρων ὑποκειμένων, πλὴν μικρῶν ποσοτήτων, αἵτινες καὶ μένουσι πρὸς διαφύλαξιν, ἵνα ἐν καιρῷ ἐξαργυρωθῶσι⁶.

Τὰ παρ' ἐμοῦ ταπεινῶς ἀναφερόμενα προσφέρονται ὑπὸ τὴν σκέψιν καὶ ἀπόφασιν τῆς ὑμετέρας Ἐκκλησιότητος, διὸ καὶ ἐνθέρωμους ζητῶ τὴν συγγνώμην διὰ τὴν τόλμην μου.

Πρὸς ὅπως οὖν δὲ αὐτῆς ἰδέαν τὸ τίς ἐστὶν ὁ γράφων, ἐπειδὴ καὶ ἄχρι τοῦδε οὐκ εἶχον τὴν τιμὴν τοῦ νὰ ἐμφανισθῶ πρὸς τὸν εὐεργέτην τῆς φιλιότητος ἡμῶν πατρίδος, λαμβάνω πάλιν τὴν τόλμην ταπεινῶς νὰ τῇ ἀναφέρω ὀλίγα τιμὰ καὶ περὶ τῆς τλαιπωρῶν βιογραφίας μου. Καὶ μ' ὄλον ὅτι ἐγνώριζον⁷ αὐτὴν μακροῦθεν πρὸ πολλῶν ἐτῶν, καὶ ἐγίνωσκον⁸ τὰς κατὰ καιροὺς ἐκδουλεύσεις καὶ εὐεργεσίας τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησιότητος, ὧν ἰδεασμένος παρὰ σεβαστῶν

1. Στὸ χφ. χιλίονα.
2. Στὸ χφ. ἐλάβομεν.
3. Στὸ χφ. ὑποπτενόμεθα.
4. Στὸ χφ. εἶδωμεν.
5. Στὸ χφ. ἤθελεν ἐγκρίνει.
6. Στὸ χφ. ἐξαργυρωθῶσι.
7. Στὸ χφ. ἐγνώριζον.
8. Στὸ χφ. ἐγίνωσκον.

προσώπων καὶ πεπληροφορημένους τὴν ἀλήθειαν περὶ τούτου, οὐκ ἐσυγχώρησέ με ὁμοῦς ὁ καιρὸς, τὸ νὰ ἐκκληρώσω τὰ ἐμὰ πρὸς αὐτὴν χρεὴ κατὰ τὴν τῆς ψυχῆς μου ἐπιθυμίαν. Διὸ δὴ καὶ κατὰ πρῶτον ἤδη, προσφέρω τὰς ἐκ βάθους ψυχῆς καὶ καρδίας ταπεινάς μου εὐχὰς καὶ προσκυνήσεις πρὸς τὴν ὑμετέραν εὐεργετικωτάτην Ἐκκλησιότητα, ἐρευνῶν τὰ τῆς περιποθήτου μοι αὐτῆς ὀφειλῆς, ἐπομένως δὲ εἰδοποιῶ αὐτῇ ταπεινῶς, ὅτι ὑπάρχω εἰς τῶν ἐλαχίστων ὁμογενῶν τῆς, γέννημα Ἀθηνῶν παρ' εὐσεβῶν γονέων καὶ αὐτοχθόνων Ἑλλήνων, υἱὸς καπετάνου τινὸς Θεοδώρου Λεονταρά, ἀπὸ δὲ τῆς βρεφικῆς ἐμῆς ἡλικίας καὶ ἄχρι τοῦ νῦν πάροικος καὶ παρεπίδημος, διὰ τὰς πάλαι ποτὲ ὁμοίας τοῦ ἔθνους περιστάσεις, καὶ πρῶτον ἐν Λευκάδι, ἔπειτα Ῥωσσίᾳ, ὅπου διατρέψας καιρὸν τινα, ἐπέστρεψα εἰς τὰ ἴδια, πλην εἰς μάτην, ἐπειδὴ καὶ οὐκ ἠξιώθη ἰδεῖν¹ κἄν καὶ ἀσπλάσθαι τὴν γεννήσασάν με φιλότιμον μου πατρίδα, ἐξ αἰτίας τοῦ ὅτι ζήλω πατριωτικῶ εἶχεν ἐνωθῆ ὁ ὀρθοῦς μακαρίτης πατήρ μου τοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐποχῇ ῥωσικοῖς ὅπλοις, ἐθελοντῆς καὶ δι' ἰδίων πλοίων καὶ συγγενῶν, θυσιάσας ζωὴν τε καὶ περιουσίαν, ἀφήσας τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ ὀρφανὴν τε καὶ δυστυχιστάτην. Περιερχόμενος οὖν διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος καὶ μὴ δυνήθεις νὰ εὗρω ἀνάπαυσιν, καταδρομῆς τῶν κρατούντων ἕνεκα, καθὼ καπετάνου υἱός, ἀπῆλθον εἰς τὸ ἀγιώνυμον ὄρος τοῦ Ἄθωνος χάριν προσκυνήσεως, ὅπου καὶ ἔλαβον τὴν τῆς ψυχῆς μου πρὸς καιρὸν ἄνεσιν, εἰς ἐν τῶν εὐαγῶν μοναστηρίων αὐτοῦ, ὀνόματι Ἐσφιγμένον. Εὐσπλαχνία ἰδὲ τοῦ ἁγίου Θεοῦ καὶ κατ' ἀξίωσιν τῶν ἀειμνήστων πατριαρχῶν Γρηγορίου τε καὶ Κυρίλλου², κατετάχθη εἰς τὸν βαθμὸν τῶν ἀρχιμανδριτῶν καὶ ἀπεκατεστάθη ἡγούμενος τῶν ἐν Μολδαβίᾳ δύο γραικικῶν μοναστηρίων, ὀνομαζομένων Μπορουτζι καὶ Φλωρεστι, καὶ προσκυνημένων τῷ ὀρθένῃ κοινοβίῳ Ἐσφιγμένον. Ἀφ' ὅπου καὶ ἤρχισαν³ πάλιν ἰδιαιτεροὶ μοι πειρασμοὶ καὶ ἐνοχλήσεις. Εἰς δὲ τὰς παρούσας περιστάσεις εὐρεθῆεις ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ μὴ ἔχων ἀρμόδιον καιρὸν, κατὰ τὸν ἐμὸν πόθον, ἵνα ἀπέλθω εἰς τὴν πατρίδα, μόλις μετὰ πολλῶν κινδύνων, ἀνεχώρησα καὶ ἦλθον εἰς Μολδαβίαν, ὅπου εὐρὴν πάλιν κινδύνους οὐκ ὀλίγους, διέσωσα ὡς ἐδυνήθην τὰ ἔγγραφα μόνον τῶν μοναστηρίων καὶ τοὺς μετ' ἐμοῦ ἀδελφούς, καὶ κατέφυγον εἰς τὸ φιλόξενον καὶ χριστιανικὸν τοῦτο κράτος καὶ ἄσλον τῶν εὐσεβῶν Ῥώσων, μεθ' ἑτέρον ὁμογενῶν, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ δηλαδὴ τῆς Βεσσαραβίας, ὅπου καὶ εὐρίσκομαι ἤδη. Στενοχωροῦμαι ὁμοῦς μερικῶς, διὰ τὸ ὅτι ἐνταῦθα κτήματα οὐκ ἔχουσι τὰ σθέντα μοναστήρια, ὡς τινὰ ἐκ τῶν γραικικῶν, τὰ δὲ ἐν Μολδαβίᾳ αὐτῶν εἰσοδήματα τῶν ἀνυπόδητων

σ. 7.

σ. 8

1. Στὸ χφ. εἶδεν.

2. Ἀναφέρεται στοὺς οἰκουμηνικοὺς πατριάρχες Κύριλλο ΣΤ' (1813-1818) ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολη καὶ Γρηγόριο Ε' (1797-1798, 1806-1808 καὶ 1818-1821) ἀπὸ τὴν Δημητσάνα, ποὺ ἀπαγχονίστηκαν καὶ οἱ δύο κατὰ τὴν ἐναρξὴ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821.

3. Στὸ χφ. ἤρχισαν.

κτημάτων λαμβάνονται παρὰ τῆς ἐκεῖ διοικήσεως, τὰ ἀκίνητα δὲ πάλιν μοναστηριακά τε καὶ ἐμὰ ἴδια, ἐλήφθησαν ἅπαν/τα παρὰ τῶν ὑπεναντίων κατὰ τὴν γνωστὴν ἐποχὴν, καὶ διήλθον τὸν καιρὸν τοῦτον τῆς ἑπταετίας μετὰ τῶν μετ' ἐμοῦ ἀδελφῶν, μετ' ὅσων εὐρέθησαν παρ' ἐμοὶ μετροπῶν καὶ τιῶν ἑτέρων πραγμάτων, ἐξ ὧν ἐδυνήθησαν ποιῆσαι καὶ τινα βοήθειαν, κατὰ τὸ ἐμὸν χρέος, καὶ τοῖς ἐνταῦθα ἀπόροις ἀδελφοῖς. Καὶ δὴ περὶ τὰ τῶν μοναστηρίων εἶχον τὴν τιμὴν νὰ ἀναφέρω διεξοδικῶς τῷ ἐξοχωτάτῳ κυρίῳ πρέσβει Ἀλεξάνδρῳ Ῥιπαπιέρω¹, ὄντι ἔτι ἐν Ὀδησῶν, ἣ δὲ αὐτοῦ Ἐξοχότης φιλοκαγάθως μοι ἔδωκε χρηστάς ἐλπίδας, ὅτι, ἐλέει τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ μεγαλειοτάτου² αὐτοκράτορος³, μέλλομεν νὰ ἀπολαύσωμεν αὐθις τὰ ἡμέτερα γραικικὰ μοναστήρια, καὶ ὅτι τὰ ὅσα δι' αὐτὰ διέτρεξαν, ἀπὸ μέρους τινῶν Μολδαβῶν ἐντοπίων πρὸς ἀποξένωσιν, μένωσιν νεκρά τε καὶ ἀνενέργητα, ὅπερ καὶ περιμένομεν⁴.

Παρατρέχω δὲ τῆς διηγήσεως τῶν ἐπακολουθησάντων ἐνταῦθα εἰς ἡμᾶς πειρασμῶν, ἐξ αἰτίας τῶν ἐπιθυμούντων τὰς ἐν Μολδοβλαχίᾳ γραικικὰς περιουσίας, οἵτινες εἶχον εὐρεῖ⁵ ἀρμόδιον καιρὸν τὴν ἐποχὴν ταύτην.

Τούτων δ' οὕτως ἐχόντων ἀληθῶς αὐτῇ εἴρηκα, ὅτι πάροικός εἰμι καὶ παρεπίδημος ἄχρι τῆς ὥρας. Ἀποδίδω ὁμως δόξαν καὶ εὐχαριστήσιν τῷ Ὑψίστῳ περὶ πάντων, ταπεινῶς αὐτῷ δεόμενος, ὅπως ἐλεήσῃ τὸ ταλαίπωρον ἡμέτερον ἔθνος καὶ ἀναδείξῃ αὐτό, κατὰ τὴν κοινὴν ἡμῶν ἐπιθυμίαν, ἀνώτερον παντὸς κακοῦ, ἀνακαλέσῃ δὲ τὴν ἀρχαίαν λαμπρότητα τῆς Ἑλλάδος φιλότατης ἡμῶν πατρίδος, πρὸς ἀνάπαισιν τῶν τέκνων αὐτῆς κἄν ἀπὸ τοῦντεῦθεν, ἐμὲ δὲ πάλιν τὸν ταπεινὸν ἀπόγονον τῶν Λεονταρήδων καὶ ἅπαντας τοὺς ὁμοίους μοι ἀδελφούς παροίκους τε καὶ παρεπίδημους, βοηθήσῃ, ἐνισχύσῃ καὶ ἐλεήσῃ ἵνα φανῶμεν ἄξια καὶ πιστὰ τέκνα τῆς γλυκντάτης ἡμῶν ταύτης πατρίδος, μέχρι τελευταίας ἡμῶν ἀναπνοῆς, καθὼς καὶ οἱ ἡμέτεροι πρόγονοί τε καὶ οἱ τῆς ὥρας γενναῖοι ἀδελφοί, καὶ ἵνα ἀξιώσῃ ἡμᾶς, λέγω, ὁμοθυμαδὸν ἀσπάσασθαι αὐτὴν μετὰ χαρᾶς καὶ ἀποδοῦναι τὰς ὀφειλομένας εὐχαριστίας τοῖς αὐτῆς ἐνεργέταις.

Διὰ ταῦτα τοῖνυν καὶ ἐνθέρμως παρακαλῶ ὑποκλινέστατα τὴν ὑμέτεραν ἐδεργετικωτάτην Ἐκλαμπρότητα, ἵνα συγκατανεύσῃ τοῦ νὰ σημειώσῃ καὶ ἐμὲ τὸν ἐλάχιστον εἰς τὸν κατάλογον τῶν γνωρίμων ὁμογενῶν τῆς, ἐν καιρῷ δὲ τῷ δέοντι νὰ με προστάξῃ εἰς ὅ,τι ἤθελέ με κρίνει⁶ ἱκανὸν διὰ τὴν δούλευσιν τῆς

1. Πρόκειται ἀσφαλῶς γιὰ τὸν κόμη de Ribeaupierre, ποῦ εἶχε διοριστῆ πρεσβευτῆς τῆς Ρωσίας στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ πῆγε στὴ θέση του μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν διπλωματικῶν σχέσεων μεταξὺ Ρωσίας καὶ Τουρκίας.

2. Στὸ χφ. μεγαλειωτάτου.

3. Στὸ χφ. αὐτοκράτορος.

4. Στὸ χφ. περιμένωμεν.

5. Στὸ χφ. εἶχον εὐρη.

6. Στὸ χφ. ἤθελέ με κρίνει.

πατρίδος, καὶ ταπεινῶς τῇ ὑπόσχομαι, ὅτι εἰμι ἔτοιμος νὰ ὑπακούσω τῶν ἐκλάμπρων αὐτῆς ἐπιταγῶν, ὅπου καὶ ὅπως. Ἐπι δέομαι ὅπως με ἀξιώσῃ τῆς σ. 11
 συγγνώμης της διὰ τὴν πολυλογία μου, ἥτις ἐκάνθη ἱστορικῶς διὰ τὰς ἀναφερομένας ὑποθέσεις, καὶ πρὸς τούτοις τῆς ἐκλάμπρου αὐτῆς ἐπιτακτικῆς ἀποκοίσεως, ἐπιγραφομένης μὲν ἐπ' ὀνόματί μου, σεσημειωμένης δὲ ἐν Κισνοβίῳ, ἐν τῷ οἴκῳ ὁμογενοῦς τινὸς ἱατροῦ ῥίζου Καρεάδου¹, ἐπειδὴ καὶ κἀθήμαι εἰς μίαν ἐξοχὴν διὰ τὴν ὑγίειαν μου, ἐν τῷ χωρίῳ Καρπινίῳ τοῦ θέματος Ὁρχεῖου² καὶ περιοχῆς Λαπούσας. Καὶ ταῦτα μὲν ταπεινῶς ὡς εἰς εὐεργέτην τῆς πατρίδος, μένω δὲ μὲ τὸ προσῆκον σέβας.

Τῆς ὑμετέρας ἐν Κ(υρί)ῳ περιποθίτου μοι Ἐκλαμπρότης
 1827ῳ, Αὐγούστου 9ῆ
 Κισνόβιον

Ἐλάχιστος πρὸς Θεὸν διάπτωρος ἰκέτης καὶ ὑποκλινέστατος δούλος ὁ τοῦ Ἐσφιγμένου καὶ Μπουρουτζιοφλωρεστίου ταπεινὸς ἀρχιμανδρίτης Λουκάς Λεονταριάδης³.

Τῷ ἐκλαμπροτάτῳ Κόμῃ Κυρίῳ Κ(υρί)ῳ Ἰωάννῃ Καποδίστρια.
 Εἰς τὴν Ἱερὰν Πετροῦπολιν, ἣ ὅπου ἡ αὐτοῦ Ἐκλαμπρότης εὐρίσκεται.

2. ΑΙΤΗΣΗ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
 ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

1828

Αὐγούστου 1

Πρωτότυπο (Ἀρχεῖον Καποδίστρια, φάκ. 430, ἀριθ. 1) σὲ δίφυλλο χαρτί διαστάσεων 0,215 × 0,310 μ. Τὸ ἔγγραφο εἶναι γραμμένο στὴν πρώτη σελίδα καὶ φέρει γιὰ ἐπικύρωση ἐπάνω ἀριστερὰ τὶς σφραγίδες τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ τῆς μονῆς Ζωγράφου. Στὴν τέταρτη σελίδα ἀναφέρεται ἡ διεύθυνση τοῦ παραλήπτη: «Τῷ ὑψηλοτάτῳ, θεοσεβεστάτῳ καὶ θεοφρονητῷ Κυβερνήτῃ κυρίῳ κυρίῳ Ἰωάννῃ Καποδίστρια⁴, τῷ τῶν ἀδικουμένων προστάτῃ καὶ ἀντιλήπτορι, δουλικῶς. Εἰς Αἴγναν». Στὴν ἴδια ἐπίσης σελίδα σημειώνεται ἀπὸ τὴν Γραμματεία τοῦ Καποδίστρια ἡ ἔν-

1. Ὁ γιατρός Ρίζος Καρεάδης ἀπὸ τὴν Γούρα τῶν Φαρσάλων εἶχε μνηθῆ στὴν Φιλικὴ Ἐταιρεία στίς 24 Αὐγούστου 1818 στὸ Ἴασιο ἀπὸ τὸν Θ. Νέγρη (βλ. Ἰ. Α. Μελετοπούλου, Ἡ Φιλικὴ Ἐταιρεία. Ἀρχεῖον Π. Σέκερη, Ἀθῆνα 1967, σ. 157).

2. *Orhei*: πόλις τῆς Βεσσαραβίας, βορείως τοῦ Κισνοβίου.

3. Ὁ Καποδίστριας ἐνθουσιάστηκε ἀπὸ τὴν πρόταση τοῦ ἀρχιμανδρίτη Λεονταριάδη καὶ τοῦ ἀπάντησε μὲ γράμμα του τὸν Σεπτέμβριο τοῦ ἴδιου ἐτους, τὸ περιεχόμενο ὁμοῦ τῆς ἀπαντήσεως τοῦ Κυβερνήτη δὲν μᾶς εἶναι παρά μόνον ἔμμεσα γνωστὸ ἀπὸ μὴ ἐπιστολὴ του τῆς 23ης Σεπτεμβρίου 1827, ποῦ ἔστειλε ἀπὸ τὸ Παρίσι πρὸς τὸν κόμη Πάλεν στὴν Ὀδησὸν (βλ. Καποδίστρια, Ἐπιστολαί, 1, σ. 174-175).

4. Στὸ χφ. Καποδίστρια.

δειξη «7664, Νεκτάριος», καθώς και ἡ ἐξῆς γαλλικὴ περίληψη: «*Le moine Nectarios du Mont Saint supplie¹ le Gouvernement de vouloir obliger Tubioti à lui rendre 200 ducats d'or qu'il lui a pris des force l'année passée²*».

Περίληψη:—Ὁ μοναχὸς Νεκτάριος τῆς μονῆς Ζωγράφου τοῦ Ἁγίου Ὁρους γράφει ἀπὸ τὶς Καρυές στὸν Καποδίστρια καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ φροντίσῃ νὰ τοῦ ἐπιστραφοῦν 6.000 γρόσια, τὰ ὅποια εἶχε ἀναγκαστῆ νὰ δανειστῆ ἀπὸ φίλους του καὶ νὰ τὰ μετρήσῃ στὸν Κων. Δουμπιώτη καὶ σὲ ἄλλους καπεταναίους, γιὰ νὰ ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσία, ὅταν αὐτοὶ «ἐπάτησαν» τὶς Καρυές. Ὁ Νεκτάριος στέλνει τὴν ἐπιστολὴ του μέσῳ τοῦ γέροντά του Ἀγαπίου, πού εἶχε καταφύγει στὴν Ὑδρα καὶ τὸν ὁποῖο ἐξουσιοδοτεῖ νὰ εἰσπράξῃ καὶ τὰ χρέηματα.

Τὴν ὑμετέραν εὐσεβεστάτην καὶ φιλόπτωχον αὐτῆς Ἐκλαμπρότητα δουλικῶς προσκυνῶ.

† Ἀγκαλὰ καὶ ἡ ὑμέτερα περίδοξος Ἐκλαμπρότης εἶναι ἀπόστοις διὰ τὸ ἄθος, καὶ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ αὐτῆς ἀξιώματος, ἀλλὰ διὰ τὴν ἔμφυτον χρηστότητα γίνεται εἰς πάντας τοὺς δεομένους εὐπρόσιτος, καὶ τὴν δέησιν αὐτῶν εὐμενῶς δεχομένη, χριστομιμῆτως τὴν αἴτησιν ἐκπληροῖ, καὶ οὐδεὶς τῶν προστερχόντων, ἢ αἰτούντων κεναῖς χερσὶν ἀποπέμπεται. Ἐγὼ δὲ ὁ ἐλεεινὸς καὶ ἐπιδηεὺς δοῦλος τῆς ὀνόματι Νεκτάριος, ἔχων γέροντά τινα ἱερομόναχον Ἀγάπιον, καὶ εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἀνωμαλίας τοῦ καιροῦ ἐκεῖνου ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὸ Ὄρος, παρετήσας ἐμὲ τὸν καλόγηρόν του τὸν ἀδύνατον τοῖς ποσὶν εἰς τὸ κελίον του, νὰ τὸ οἰκομῶ, καὶ ἡ πανοσιότης του κατήγησεν εἰς Ὑδραν³. Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ καπεταναῖοι⁴ τῶν ληστῶν ὡς λέοντες ὀρνούμενοι⁵ περιεκύκλωσαν τὸ Ἅγιον Ὄρος μὲ τὰ καϊκιά τους, καὶ ὄσους καλογήρους ἐπίασαν εἰς χεῖρας των μὲ διαφόρους καὶ μυρίους βασάνους ἐτυραννοῦσαν εἰς τὸ νὰ βγάλωσι γρόσια, καὶ εἰς ταύτην τὴν καταδρομὴν ἐχειρώθην ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐγὼ ὁ Κοντζονεκτάριος. Καὶ οἱ τότε καπεταναῖοι ἦσαν οὔτοι, ὁ Ντουπιώτης Κωνσταντής,

1. Στὸ χφ. *suplie*.

2. Στὸ χφ. *passé*.

3. Ἄρκετοι Ἁγιορείτες μετὰ τὴν ἀποτυχία τῆς ἐπανάστασης στὸν Ἄθω κατέφυγαν ὡς πρόσφυγες στὶς Β. Σποράδες συναποκομίζοντας καὶ πολλὰ ἱερὰ κειμήλια καὶ σκευὴ τῶν μοναστηριῶν τους. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ αὐτοὺς διεσπάρησαν λίγο ἀργότερα (στὶς ἀρχὲς τοῦ 1822) σὲ νοτιώτερα νησιά τοῦ Αἰγαίου, ὅπως π.χ. στὴν Ὑδρα, Πόρο καὶ ἄλλοι (βλ. σχετικὰ Ἄ π. Β α κ α λ ο π ο ὑ λ ο υ, Πρόσφυγες καὶ Προσφυγικὸν Ζήτημα κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, Θεσσαλονικὴ 1939, σ. 21-22, 28, ὅπου καὶ ἡ προηγούμενη βιβλιογραφία).

4. Στὸ χφ. *καπεταναῖοι*.

5. Στὸ χφ. *ὀρνούμενοι*.

ὁ Ἀποστολάρας, ὁ Στεργιανὸς Τζάφαλος, ὁ Μπίνος, καὶ ὁ Ἡλιακόπουλος¹ ὅτε ἐπάτησαν ταῖς Καραῖς, καθὼς ἦτον ὁ στόλος τους μὲ τοὺς λοιποὺς συντρόφους των εἰς Δάφνην τοῦ Σηροποτάμῃ², καὶ ἀφ' οὗ μὲ ἐβασάνισαν ἱκανὰς ἡμέρας ἐξέκοπαν τὴν ἐξαγορὰν τῆς σκλαβίας μου διὰ διακόσια βενέτικα, ὅπου στεῖνον³ γρόσια ἕξῃ χιλιάδαις, καὶ μὴν ἔχοντας⁴ τὰ ἐδαιεῖσθην ἀπὸ φίλους μου καὶ τοὺς τὰ ἔδωσα μετροῦτὰ ἐπὶ παρόρησίᾳ πάντων τῶν καπεταναίων, καὶ ἀμέσως αὐτοὶ τὰ ἔκαμον μερτικόν, καὶ οὕτως ἠλευθερώθην ἀπὸ χεῖρας των. Ἀφῆνω δὲ νὰ λέγω τὰ ὅσα αὐτοὶ μοῦ ἀφήρπασαν ἀπὸ τὸν κόλπον μου εἰς καιρὸν ὅπου μὲ ἐπίασαν, καὶ ξέχωρα τὴν ξεγύμνωσιν τοῦ ὀσπιτίου μου⁵. Τὸ δὲ παρὸν μου δουλικὸν θέλει σᾶς τὸ ἐγχειρήσει ὁ παπᾶ κῦρ Ἀγάπιος γέροντάς μου ἀπὸ Ὑδραν, καὶ ἐλπίζω εἰς τὸν Θεόν, ὅτι διὰ τῆς δυνάμεώς της, νὰ ἐξάξῃ ἐκ τοῦ βοθοῦ τὰ ῥηθέντα γρόσιά μου, καὶ θέλει παραδώσει αὐτὰ τῷ γέροντί μου παπᾶ Ἀγαπίῳ διὰ νὰ τὰ στείλῃ νὰ ἔβγω⁶ ἀπὸ τὸ χρέος μου. Τὸ δὲ παρὸν μου ἔχει καὶ τὴν ἐπιβεβαίωσιν τὴν ἱερὰν σφραγίδα τοῦ τόπου τῆς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους, καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ ἱεροῦ μου μοναστηρίου Ζωγράφου. Ταῦτα μὲν προσκνητηῶς καὶ ἱκετικῶς εἰς τοσοῦτον, εἴη δὲ ὑγιαίνουσα καὶ εὐεκτοῦσα εἰς ἔτη πάμπολλα καὶ πανευδαίμονα.

1828: Αὐγούστου α^ο

Τῆς ὑμετέρας φιλαγάθου Ἐνδοξότητος δοῦλος ὑποκλιμένεστατος,
† ὁ ἐν μοναχοῖς Κουτζονεκτάριος ἀπὸ Καραῖς τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

3. ΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

1828

Αὐγούστου 1

Πρωτότυπο (Ἀρχεῖον Καποδίστρια, φάκ. 430, ἀριθ. 2) σὲ δίφυλλο χαρτί, διαστάσεων 0,210×0,253 μ. Τὸ κείμενο εἶναι γραμμένο στὶς τρεῖς πρῶτες σελίδες καὶ φέρει στὴν πρώτη σελίδα ἐπάνω ἀριστερὰ τὴ σφραγί-

1. Γιά τοὺς Μακεδόνες ἀγωνιστὲς Κων. Δουμιπότη, Μπίνο, Λιακόπουλο καὶ Ἀποστολάρα, καὶ γιὰ τὴ δράση τους κατὰ τὴν ἐπανάσταση τοῦ 1821 βλ. Β α σ δ ρ α β ἔ λ λ η, Οἱ Μακεδόνες κατὰ τὴν ἐπανάστασιν, passim. Εἰδικότερα γιὰ τὸν Δουμιπότη βλ. Ἰ ω ἄ ν ν ο υ Σ ω τ. Ν ο τ ἄ ρ η, Δουμιπῶτες. Μιά ἱστορικὴ οἰκογένεια τῆς Μακεδονίας, «Μακεδονικὴ Ζωή» τεύχος 7 (Θεσσαλονίκη, Δεκέμβριος 1966), σ. 22-23.

2. Ἡ ἐπιδρομὴ αὐτῆ τῶν πειρατῶν ἐναντίον τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἡ ὁποία, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴ γαλλικὴ σημείωσις τῆς Γραμματείας τοῦ Καποδίστρια, πρέπει νὰ ἐγίνε μέσα στὸ 1827 («d'après passées»), δὲν μνημονεύεται, ὅσο ξέρω, ἀπὸ ἄλλες πηγές.

3. Στεῖλον=ἀντιστοιχοῦν, ἰσοδυναμοῦν. Πιθανὸν ἀπὸ τὸ ρῆμα *στείλω*.

4. Στὸ χφ. *ἔχωντας*.

5. Στὸ χφ. *ὀσπητίου*.

6. Στὸ χφ. *εἶγω*.

δα τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους (βλ. καὶ εἰκ. 1). Στὴν τετάρτη σελίδα ὑπάρχει ἡ σημείωση τῆς Γραμματείας τοῦ Καποδίστρια: «7665, Ἁγίου Ὁρους Καλόγερον».

Περίληψη:—Ἡ Ἱ. Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὁρους εὐχαριστεῖ τὸν Καποδίστρια γιὰ μιὰ παρηγορητικὴ ἐπιστολὴ του καὶ τοῦ ἐκθέτει κατόπιν τὴ δεινὴ οἰκονομικὴ κατάσταση, στὴν ὁποία εἶχαν περιέλθει τὰ μοναστήρια τοῦ Ἁθῶ ἐξ αἰτίας τῶν μεγάλων δαπανῶν γιὰ τὴ μισθοτροφοδοσία τῆς τουρκικῆς φρουρᾶς, ποὺ εἶχε ἐγκατασταθῆ ἐκεῖ μετὰ τὴν ἀποτυχία τῆς ἐπανάστασης στὴν Χαλκιδική. Τὶς μεγάλες αὐτὲς δαπάνες τὶς ἀντιμετώπισε στὴν ἀρχὴ τὸ Ἅγιον Ὄρος τόσο ἀπὸ χρήματα ποὺ ὑπῆρχαν ἐκεῖ καὶ ἀπὸ ἱερὰ σκευὴ ποὺ πουλήθηκαν ὅσο καὶ ἀπὸ ἐμβάσματα τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων τῶν Παραδουναβίων Ἡγεμονιῶν. Μετὰ τὴν ἐξάντληση ὁμῶς τῆς πρώτης πηγῆς καὶ τὸν ἀποκλεισμό τῆς δευτέρας, μὲ τὸ διορισμὸ στὴν Μολδοβλαχία ἰθαγενῶν ἠγεμόνων, ποὺ προσπαθοῦσαν νὰ κατακρατήσουν τὰ ἔσοδα τῶν ἀγιορειτικῶν κτημάτων, καὶ ἀργότερα μὲ τὴν κατάληψη τῶν Ἡγεμονιῶν τὴν ἀνοιχτὴ τοῦ 1828 ἀπὸ τὰ ρωσικὰ στρατεύματα, ἡ Ἱ. Κοινότης παρακαλεῖ τὸν Καποδίστρια νὰ ἐνεργήσῃ ὥστε νὰ ἐπιστραφῆ ἀπὸ τοὺς «κληστάς» (πρόκειται γιὰ τὸν Δουμπιῶτῃ καὶ λοιποὺς καπεταναίους) ἕνα μέρος ἀπὸ τὰ χρήματα ποὺ ἄρπαξαν ἀπὸ τὸ Ὄρος κατὰ τὴν ἐπίδρομὴ των καὶ τὰ ὁποῖα ὑπολογίζονται σὲ 1.000.000 γρόσια. Ἄν αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατόν, ἡ Ἱ. Κοινότης ἱκετεύει τὸν Καποδίστρια νὰ βρῆ ὅποιονδῆποτε ἄλλον τρόπο, γιὰ νὰ τοὺς βοηθήσῃ οἰκονομικὰ ἐπὶ ἕνα χρονικὸ διάστημα 5-6 μηνῶν. Ὡς ἐκπρόσωπὸ τῆς Ἱ. Κοινότης στέλνει τὸν μοναχὸ Νικηφόρο, ποὺ θὰ ἀναπτύξῃ καὶ προφορικὰ τὰ αἰτήματά της στὸν Κυβερνήτη.

σ. 1

Ἱω(άννη) Κ(αποδίστρια)

Ἐψηλότατε, θεοσεβέστατε καὶ θεοφροῦρητε Αἰθέντα κύριε κύριε.

Τὴν ὑμετέραν θεοσεβεστάτην τε καὶ πανευμενεστάτην Ἐψηλότητα ὄλην ψυχῆ ἐν Κ(υρίῳ) εὐχόμενοι προσκυνοῦμεν.

† Καταβεβαρημένοι ὄντες, θεόπεμπε Αἰθέντα, καὶ κατατεθλιμμένοι ὑπὸ τῶν ἀνηκέστων καὶ ἀφορήτων ἡμῖν δεινῶν, παρεκλήθημεν οὐ μικρὸν, κομισάμενοι τὴν ὑμετέραν ἐκλαμπροτάτην θεοσεβείας καὶ παραμυθίας γέμουσαν ἐπιστολήν. Ἐντεῦθεν ἄρα καὶ δόξαν ἀνεπέμφαμεν τῷ ἄλλῳ Σὲ Μωϋσῆν ἀναδείξαντι παναγάθῳ καὶ προνοητῇ τῶν ἀπάντων Θεῷ, ἐσπλαγχνικώτατε Κύριε, εὐξάμενοι ἵνα ἀκλόνητον καὶ ἐδραϊὰν αὐτῇ διατηρήσῃ τὴν ἀρχήν, αἰξουσίαν τε καὶ προοδοποιουμένην, καὶ διακυβερνωμένην τῇ πανσθενεστάτῃ αὐτοῦ χερσὶ, ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ἔλεεινῶς καταδυναστευομένου νέου Ἰσραὴλ. Τεθαῶρόκότες οὖν ἐπὶ τῇ ὑψηλῇ αὐτῆς προνοίᾳ καὶ συμπαθεῖ παραμυθίᾳ τολμῶμεν πάλιν διοχλή-

Εικ. 1. Πανομοίωτο της πρώτης σελίδας του υπ' αριθμ. 3 εγγράφου

σαι τὸ θεοσεβές ὑμέτερον ὕψος, ἐκτραγωδοῦντες συντόμως ὡς οἶόν τε τὰ καθ' ἡμῶς καὶ ἐπικαλούμενοι τὴν χριστιανικωτάτην αὐτῆς βοήθειαν.

Βασιλικῶς, ὑψηλότατε Αἰθέρτα, ἐτάχθησαν ἀπ' ἀρχῆς τῆς διατρεχούσης περιστάσεως φύλακες τοῦ ἱεροῦ τούτου τόπου, ὧν καὶ τροφὰς καὶ μηνιαίους μισθοὺς κατεδικάσθημεν ἀποδιδόναι ἡμεῖς. Μὴ δυνάμενοι δὲ ἀντικροῦσαι ἢ ἀντεπιεῖν εἰς τούτο ὑφορῶντες καταστροφὴν παντελῆ τῶν Ἱερῶν, ἠκολουθήσαμεν ἀποδιδόντες κατ' ἀρχὰς μὲν ποσότητος μεγάλας κατὰ μήνα, ὕστερον δέ, συγκρατάσεως γενομένης, κατεστάλαξε τὸ κακὸν εἰς μηνιαίους μόνον τούτων μισθοὺς ἀνὰ δέκα χιλ(ιάδες) γρόσια, ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἀναγκαίων ἐπ' αὐτοὺς ἐξόδων. Μέχρι καιροῦ ἀπρηγήσαμεν, Ὑψηλότατε, ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς Ἱεροῖς τούτοις εὐρεθέντων μετρητῶν καὶ κτημάτων οἰωνόηποτε, καὶ πραγμάτων ἄλλων ἱερῶν τε καὶ οἰκιακῶν ἀπεμπολήσαντες¹ αὐτὰ μέχρι καὶ τοῦ ἐλαχίστου. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀπὸ Λακίας, ἐξ ὧν ἐκεῖ ἔχομεν μοναστηριακῶν ἡμῶν κτημάτων. Ἄλλ' ἤδη κἀκεῖνων ἀποκλεισθέντων τῶν μερῶν, ἐμείναμεν ὡς ἐν πολιορκίᾳ πανταχόθεν μαστιζόμενοι, οὐδαμόθεν δὲ παραμυθίαν εὐρίσκοντες. Οἱ φύλακες διὰ τὸ ἀδῆλον τῆς ἐποχῆς ἀδυσώπητοι ἀπαιτῆται τῶν ἰδίων ὀφωνίων² καὶ ἀνυπομόνητοι, ἡμῶν δὲ ἡ δυστυχία καὶ ἐνόεια ἐσχάτη. Παραμυθία οὐδαμόθεν. Κἂν τούτων ὑφορῶμεν ἀπροσδόκητόν τινα καταπάτησιν καὶ διαρπαγὴν καὶ βεβήλωσιν τῶν Ἱερῶν³. Ὡ φεῖσαι Κύριε, καὶ μὴ ἐγκαταλίπης ἡμᾶς, μηδὲ συγχωρήσης τὸ ἁγίασμά σου γενέσθαι καταπάτημα τῶν ἐχθρῶν σου!!!

σ. 2

Ἄλλ ἵνα μὴ ἐπὶ τοιοῦτον φθάσωμεν ἀπενκαταίον, ἔγνωμεν προσδραμεῖν πρὸς τὴν ὑμετέραν θεοσεβεστάτην καὶ συμπαθεστάτην Ὑψηλότητα, ἐξαιτούμενοι τὴν χριστιανικωτάτην αὐτῆς βοήθειαν. Τολμῶμεν προθεῖναι καὶ τινα τρόπον, οὐ νομοθετοῦντες ἀλλὰ γνωμοδοτοῦντες, εὐρετῆς δὲ λογισμοῦ ἢ ἀνάγκῃ δὴν ἐὰν ἐπινεύσῃ ἵνα διενεργήσῃ ἡ χριστομίμητος αὐτῆς δικαιοσύνη, ἐκ τούτου ἐξάγεται, νομίζομεν, βοήθειά τις πρὸς τὸν ἱερὸν τούτον τόπον, καὶ ἀπολύτρωσις ἐπὶ πολὺ χρόνον διάστημα ἀπὸ τοῦ ἐπικειμένου κινδύνου. Ἔστι δὲ οὗτος:

1. Στὸ χφ. ἀπεμπολήσαντες.

2. Στὸ χφ. ὀφωνίων.

3. Πολλὲς πληροφορίες σχετικὲς μετὰ τὴν κατάστασιν στὸ Ἅγιον Ὄρος μετὰ τὴν ἀποτυχία τῆς ἐξέγερσης, τὴς βιαιοπραγίης τῆς τουρκικῆς φρουρᾶς, ποὺ ἐγκαταστάθηκε ἐκεῖ καὶ παρέμεινε ὡς τὴν Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ (13 Ἀπριλίου) τοῦ 1830, τὴς οἰκονομικῆς ἐπιβαρύνσεις καὶ τὴς παντοειδεῖς καταπιέσεις, κ.λ. τῶν Ἁγιορειτῶν ἀπὸ διάφορους Τούρκους ἀξιοματούχους, βρίσκουμε στὰ ἔγγραφα ποὺ δημοσίευσε ὁ μοναχὸς τῆς Μεγίστης Λαύρας Ἀλέξανδρος Λαζαρίδης· βλ. Γ. Ἀ λ ε ξ ἄ ν δ ρ ο υ Λ α υ ρ ι ῶ τ ο υ (Λ α ζ α ρ ῖ δ ο υ), Ἐγγραφα Ἁγίου Ὄρους τῆς μεγάλης ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, 1821-1832, τ. Α', Ἀθῆναι 1966, passim. Βλ. ἐπίσης καὶ Ἰ ω ἄ ν ν ο υ Μ α μ α λ ἄ κ η, Τὰ μαρτύρια τῶν Ἁγιορειτῶν ἐπὶ Μεχμέτ Ἐμῖν Ἀβδουλάχ πασᾶ, 1822-1823, «Δελτίον Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας», τ. 17 (Ἀθῆναι 1964), σ. 39-153. Πρβλ. καὶ Σ μ υ ρ ν ἄ κ η, Ἅγιον Ὄρος, σ. 179-181, 183-184.

Οἱ εἰς τσαῦτα ἔτη ὡς ἄλλοι Μαδιανῖται¹ καταθλίψαντες τὸν ἱερὸν τοῦτον τόπον λησταί, οἱ καὶ χεῖρονα τῶν ἄλλοφύλων διαπραξάμενοι δεινά, καὶ μείζονα ζημῖαν καὶ ἀφανισμόν καὶ ἐρήμωσιν ἐπενεγκόντες, διὰ τοῦ ληστρικοῦ ἐκείνου καὶ τυραννικοῦ τρόπου ἔλαβον ἀπὸ τοῦ δυστυχοῦς Ἁγίου Ὁρους μόνον εἰς μετροπητὰ ἐπέκεινα ἐνὸς μιλιοῦνι γρόσια, ὡς ἐκ τοῦ προχείρου δύναται τις παραστήσαι, ἐκτὸς τῶν εἰς πράγματα διάφορα, ὅταν καθ' ἡμέτεραν δυστυχίαν εἰς χεῖρας αὐτῶν ἐπέπεσε. Ἐκ τούτων ἐὰν τὸ θεοσεβὲς αὐτῆς ὕψος εὐδοκίῃ ἵνα ἐπιστρέψωσιν ἡμῖν οἱ ἀδικηταὶ οὗτοι καὶ ἐρημωταὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦτον τόπον μόνον τὸ δεκατημόριον κἄν, τοῦτο μεγάλη εὐεργεσία ἔσται πρὸς τὰ ἱερὰ μὲν ἀλλὰ δυστυχῆ ταῦτα Καταγώγια, καὶ ἀπὸ τοῦ ἐπικειμένου κινδύνου διάσωσις αὐτῶν πρὸς τὸ παρόν, ἕως ἴδωμεν τί ἔσται ἡμῖν ἐπ' ἐσχάτων. Εἴη δὲ ἐπ' ἀγαθῶ, ὡς ἐλπίζομεν, καὶ ἀδιαλείπτως ἐσχόμεθα. Τοῦτο ἢ κατεπείγουσα ἡμῶν τό γε νῦν ἔχον ἀνάγκη, ἢ ἄλλως ἀδιόρθωτος καὶ ἀναπάντητος, εἰ μὴ προκαταλάβῃ ἡμᾶς μετὰ Θεὸν ἢ τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας ἀντίληψις καὶ βοήθεια. Διόπερ δεόμεθα καὶ ἱκετεύομεν ἵνα προκαταλάβῃ ἡμᾶς ἢ τούτῳ, ἢ ἄλλῳ τῷ τρόπῳ ἰκανὴν τινα χρηματικὴν βοήθειαν, ὥστε διασωθῆναι τὰ ἱερὰ ταῦτα Καταγώγια δι' αὐτῆς εἰς πεντάμηνον ἢ ἑξάμηνον διάστημα. Ἄλλως δὲ ὁ κίνδυνος πρὸ ποδῶν, ὁ δ' ἀπαλλάξων οὐδεὶς, εἰ μὴ τὸ φιλόχριστον καὶ εὐσμπάθητον αὐτῆς ὕψος. Ἐπιτηδὲς ἀποστέλλομεν πρὸς τὸ πανευμενέστατον ὑμέτερον ὕψος καὶ τὸν παρόντα ἀδελφὸν Νικηφόρον, ἄνδρα εἰδήμονα πάσης τῆς τοπικῆς ἡμῶν καταστάσεως καὶ ἀθλιότητος, καθικετεύοντες ἵνα εὐδοκίῃ ἀκοῦσαι τῶν παρ' αὐτοῦ λεγομένων, καὶ σαφέστερον μαθοῦσα τὰ καθ' ἡμᾶς ἐπινεύσῃ εἰς τὴν πρὸς τὰ ἱερὰ ταῦτα ἀναγκαίαν καὶ σωτηριώδη βοήθειαν, δι' ἣν ὁ μισθὸς ἀποκείσεται αὐτῇ ἀπειροπλάσιος παρὰ τῷ μισθαποδότῃ Θεῷ ἔν τε τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, ὡς ἀδιαλείπτως ἐπενχόμενοι μένομεν.

1828: Ἀγούστου 1:

Τῆς ὑμετέρας πανευμενεστάτης καὶ θεοσεβεστάτης Ὑψηλότητος
θερμοὶ καὶ διάπυροι πρὸς Θεὸν ἰκέται
† Ἄπαντες οἱ ἐν τῇ Ἱερᾷ Κοινῇ τοῦ Ἁγίου Ὁρους Συνάξει ἐκ τῶν εἰκοσι
Ἱερῶν Μοναστηρίων Προϊστάμενοι.

4. ΕΓΓΡΑΦΟ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ
ΠΡΟΝ ΤΗΝ ΙΕΡΑ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

1828

Σεπτεμβρίου 20

Σχέδιο (Ἀρχεῖον Καποδίστρια, φάκ. 430, ἀριθ. 3). Τὸ ἔγγραφο εἶναι γραμμένον στὶς δυὸ πρῶτες σελίδες διφύλλου χαρτιοῦ, διαστάσεων 0,243 ×

1. Γιά τοὺς Μαδιανίτες καὶ τὴ διαμάχη τους μὲ τοὺς Ἰσραηλίτες βλ. σχετικὸ ἄρθρο στὴν «Θρησκευτικὴν καὶ Ἠθικὴν Ἐγκυκλοπαιδείαν», τ. 8 (1966) στήλῃ 462-463.

0,362 μ., καὶ ἀποτελεῖ ἀπάντησις στὸ ὑπ' ἀριθμ. 2 ἔγγραφο τοῦ ἴδιου φακέλου, ποῦ δημοσιεύομε ἀμέσως παραπάνω.

Π ε ρ ῖ λ η ψ η:—Ὁ Ἰωάν. Καποδίστριας ἀπαντᾷ στὸ ἀπὸ 1ης Αὐγούστου 1828 γράμμα τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος, ποῦ τοῦ παρέδωσε ὁ μοναχὸς Νικηφόρος, καὶ δηλώνει ὅτι λυπάται πολὺ ποῦ ἡ κατάστασις τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν δὲν τοῦ ἐπιτρέπει τὴ χρηματικὴ ἐνίσχυσις τῶν μοναστηριῶν τοῦ Ἄθω. Γι' αὐτὸ τοὺς προσφέρει ἀπὸ δικά του χρήματα μιὰ ποσότητα, ποῦ δὲν δηλώνεται στὸ σχέδιο τοῦ ἐγγράφου. Σχετικὰ μὲ τὸ ζήτημα τῆς λεηλασίας τῶν τοῦς πληροφορεῖ ὅτι ἡ ὑπόθεσις αὐτὴ δὲν μπορεῖ νὰ τελειώσῃ εὐκόλα καὶ ὅτι ὁ Δουμπιώτης, κατὰ τοῦ ὁποίου καταφέρονται οἱ Ἅγιορεῖτες, εἶναι ἤδη στὴ φυλακὴ καὶ ἐναντίον του ὑπάρχουν καὶ καταγγελίες ξένων πρέσβων γιὰ πειρατεία σὲ βάρος πολλῶν πλοίων τῶν χωρῶν τους. Τέλος ὁ Κυβερνήτης ὑπόσχεται ὅτι θὰ ἔχῃ πάντοτε ὑπ' ὄψῃ του καὶ τὸ αἶτημα τῆς Ἱ. Κοινότητος γιὰ ἀποζημίωσις.

σ. 1 τῆ 20 Σεπτεμβρίου(ου) 1828

Πρὸς τοὺς ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει πανοσιωτάτους καθηγουμένους καὶ λοιποὺς πατέρας. Ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος.

Πρὸ ὀλίγον ἔλαβον παρὰ τοῦ παρ' ὁμῶν ἀπεσταλμένου μοναχοῦ κυρίου Νικηφόρου τὴν τῆς ὑμετέρας σεβασμίας Κοινότητος ἐπιστολὴν σημειωμένην τῇ 1 τοῦ παρελθόντος. Μετὰ βαθνότητος λύτης ἀνέγγων τὰ ἐν αὐτῇ γραφόμενα καὶ εἶδον τὴν δεινὴν τοῦ ἱεροῦ τόπου ἐκείνου κατάστασιν καὶ τὰς πολλὰς ἅς ὑποφέρετε κακονχίας¹, θλίβομαι δὲ ἔτι μᾶλλον μὴ δυνάμενος κατὰ τὸ παρὸν νὰ ἐπιφέρω εἰς ἂ ὑπόκεισθαι κακὰ τὴν κατάλληλον θεραπείαν. Πρέπει νὰ πιστεύσῃτε ὅτι καὶ ἡ τῆς ἐδῶ Κυβερνήσεως περίστασις δὲν εἶναι ὀλιγώτερον² δεινὴ καὶ ὅτι δυσκόλως ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου ἠμπορεῖ³ νὰ δοθῇ⁴ εἰς τὴν ὑμετέραν Κοινότητα ἡ ζητημένη ἐξοικονόμησις. Δεχθῆτε λοιπὸν εὐμενῶς τὰ ἐξ ἰδίων μου προσφερόμενα κατὰ τὸ παρὸν γρόσια X, τὰ ὁποῖα ἐμετρήθησαν τοῦ κυρίου Νικηφόρου καὶ παρ' αὐτοῦ λαμβάνετε. Δι' ὅσα δὲ ἀναφέρετε διὰ τοὺς ληστὰς, δικαίαν κατὰ πάντα κρίνω τὴν αἰτησίαν σας, ὅμως ἡ ὑπόθεσις αὐτὴ δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐξεταχθῇ καὶ νὰ λάβῃ τέλος μὲ πολλὴν εὐκολίαν. Ἐχομεν ἐν φυλακῇ τὸν Κώσταν Τουμπιώτη ὅστις ὄχι μόνον τὸ Ἅγιον Ὄρος ἐλεγάτῃσε, ἀλλὰ καὶ πολλὰ πλοῖα μεγάλων βασιλέων, διὰ τὰ ὁποῖα οἱ αὐτῶν πρέσβεις παρ' ἡμέραν ζητοῦν

1. Στὸ χφ. κακονχίας.

2. Στὸ χφ. ὀλιγότερον.

3. Στὸ χφ. εἰμπορεῖ.

4. Στὸ χφ. δωθῇ.

τὴν ἀποζημίωσιν¹. Βεβαιωθῆτε λοιπὸν ὅτι ἡ Κυβέρνησις θέλει ἔχει πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ τὴν ζημίαν ἣν ὑποφέρετε καὶ τὴν αἰτησίαν σας.

Ἐπιποθῶν πρὸ πάντων τὴν ἐξ ὕψους ἀντίληψιν καὶ ὀδηγίαν εἰς πᾶσαν μου πᾶξιν ζητῶ θερμοῦς ἐπὶ τοῦτο τὴν τῶν ὑμετέρων εὐχῶν καὶ δεήσεων συνδρομήν.

σ. 2

Μετὰ τῆς προσηκούσης εὐλαβείας μένω.

5. ΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

1829

Μαρτίου 9

Πρωτότυπο (Ἀρχεῖον Καποδίστρια, φάκ. 548, ἀριθ. 18), γραμμένον στὴν πρώτη σελίδα δίφυλλου χαρτιοῦ, διαστάσεων 0,215×0,318 μ. Ἐπάνω ἀριστερὰ φέρει τὴν σφραγίδα τῆς Ἱ. Κοινότητος τοῦ Ἀγίου Ὁρους. Στὴν τελευταία σελίδα ὑπάρχει ἡ ἐξῆς σημείωσις τῆς Γραμματείας τοῦ Καποδίστρια: «*Καλογήρων τοῦ Ὁρους*».

Περίληψη:—Ἡ Ἱ. Κοινότης τοῦ Ἀγίου Ὁρους γράφει πρὸς τὸν Κυβερνήτη Καποδίστρια καὶ τὸν εὐχαριστεῖ γιὰ τὴν παρηγορητικὴ ἐπιστολὴν του (βλ. ἔγγραφο ἀριθ. 4) καὶ τὰ 5.000 γρόσια ποῦ ἔστειλε γιὰ ἐνίσχυσι τῶν μοναστηριῶν τοῦ Ἄθω. Τοῦ ζητοῦν συγγνώμην ποῦ γίνονται ἐνοχλητικοὶ μὲ τὶς συνεχεῖς ἐκκλήσεις τῶν καὶ τὸν βεβαιώνουν ὅτι μετὰ ἀπὸ τὸν Θεὸ σὲ αὐτὸν μόνο στηρίζουν τὶς ἐλπίδες τῶν.

Τὴν ὑμετέραν θεοσεβεστάτην καὶ θεόπεμπτον² Ὑψηλότητα ταπεινῶς προσκυνούμεν, ἐκ ψυχῆς ἐχόμενοι τὰ σωτήρια.

Ἰ "Ὅσον μεγάλα καὶ δύσκολα εἶναι τὰ ὁποῖα ἐπίκεινται εἰς ἡμᾶς δεινά, τοσοῦτον ἐξ ἐναντίας μεγάλως παρηγορήθημεν ἐκ τῆς πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς Κοινότητι πανεκλάμπρου ὑμετέρας ἐπιστολῆς, δι' ἣν ἐνδείκνυται πρὸς ἡμᾶς εὐνοϊκὴν πρόνοιαν.

1. Τὸ 1828 ἑλληνικὸς στόλος ὑπὸ τὸν ναύαρχο Ἀνδρέα Μιαούλη ξεκαθάρισε τὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου ἀπὸ τὶς πειρατικὰς φωλιὰς, ἐνὸς ταυτόχρονα ἀγγλικὰ καὶ γαλλικὰ πλοῖα κατέστρεψαν μιὰ ἄλλην ἐστία πειρατῶν στὴν Γραμβούσα τῆς Κρήτης. Τὸν Φεβρουάριον τοῦ ἔτους αὐτοῦ ὁ Μιαούλης κατέλαβε τὶς Β. Σποράδες καὶ πρώτη τὴν Σκόπελο, ὅπου εἶχαν συγκεντρωθῆ οἱ περισσότεροι Ὀλύμπιοι πρόσφυγες ποῦ εἶχαν μεταβληθῆ σὲ πειρατὲς, αἰχμαλώτισε 80 περίπου πλοῖαρια καὶ συνέλαβε ὄλους τοὺς πειρατὲς ποῦ τοὺς μετέφερε στὴν Ἐλευσίνα. Πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς κατατάχτηκαν στὶς χιλιαρχίαις ποῦ ὀργάνωνε τότε ὁ Καποδίστριας (βλ. Β α κ α λ ο π ο ὑ λ ο υ, Πρόσφυγες, σ. 106-108, ὅπου καὶ ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία).

2. Στὸ χφ. θεόπεπτον.

Ἐδέχθημεν καὶ τὴν ἣν πρὸς ἡμᾶς ἐπεδαφιλεύσατο θεοφιλῆ βοήθειαν τῶν πέντε χιλιάδων γροσίων, ἅπερ πεποιθᾶμεν ὅτι πρὸ ἡμῶν προσεδέξατο ὁ ἀπειράγαθος Θεὸς ὡς θυμίαμα εὐπρόσδεκτον. Διόπερ ἡμεῖς εὐγνωμονοῦντες πρὸς τὴν ὑμετέραν φιλάγαθον καὶ φιλανθρωποτάτην Ὑψηλότητα, ἐπεκτείνουμεν τὰς πρὸς Θεὸν ταπεινὰς ἡμῶν δεήσεις, ἀδιαλείπτως εὐχόμενοι ὅπως αἴσια καὶ κατὰ θυμὸν καὶ σωτήρια ἀναδείξῃ πάντα τὰ ὑμέτερα ἐπιχειρήματα.

Τολμηροὶ καὶ ὀχληροὶ γινόμεθα, ὑψηλότατε Αἰθέρια, ἀλλ' ἡ ἀνάγκη κατεπείγουσα καθυποχρεοῖ ἡμᾶς βαίνειν καὶ ὑπὲρ τὰ ὄρια. Δι' ὅπερ ἐξαιτούμενοι τὴν εὐσυνπάθητον αὐτῆς συμπάθειαν, παρακαλοῦντες θερμῶς ἵνα ἐπιβλέψασα ἐπὶ τὴν κάκωσιν ἡμῶν δώσει ἡμῖν χεῖρα βοηθείας εἰς ἀπαρισμὸν τῶν ὄντων διὰ τῶν ὀλοσφραγίστων ταπεινῶν ἱκεσιῶν ἀναφέρομεν¹, ὅτι εἰς Σὲ μετὰ Θεὸν πεποιθᾶμεν, ἀπεκδεχόμενοι τὴν σωτηρίαν τῶν Ἱερῶν τούτων, θεοσεβέστατε Κυβερνήτα. Εἰς τοῦτο γε ἐλήλυθας, ἵνα παραμυθίαν οἱ δυστηχεῖς εὐρωσι.

1829: Μαρτίου 9:

τῆς ὑμετέρας θεοσεβεστάτης Ὑψηλότητος

ἱκέται πρὸς Θεὸν διάπυροι

† Ἄπαντες οἱ ἐν τῇ Ἱερᾷ Κοιτῇ τοῦ Ἁγίου Ὁρους Συναξει ἐκ τῶν εἴκοσι Ἱερῶν Μοναστηρίων Προϋστάμενοι.

6. ΟΛΟΣΦΡΑΓΙΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

1829

Μαρτίου 9

Πρωτότυπο (Ἀρχεῖον Καποδίστρια, φάκ. 548, ἀριθ. 7), γραμμένο στὴν πρώτη σελίδα μονόφυλλου χαρτιοῦ διαστάσεων 0,318 × 0,438 μ. Τὸ ἔγγραφο φέρει στὶς τρεῖς πλευρὰς τοῦ κειμένου (δεξιὰ, ἀριστερὰ καὶ κάτω) τὶς σφραγίδες τῶν 20 μοναστηριῶν τοῦ Ἁθῶ κατὰ τὴν ἐξῆς σειρά: στὴν δεξιὰ πλευρὰ, ἀπὸ πάνω πρὸς τὰ κάτω, εἶναι οἱ σφραγίδες τῶν μονῶν Βατοπεδίου, Χιλανδαρίου, Κουτλουμουσίου, Ξηροποτάμου, Δοχειαρίου, Φιλοθέου, Σίμωνος Πέτρας καὶ Σταυρονικήτα· στὴν ἀριστερὴ πλευρὰ, κατὰ τὴν ἴδια φορὰ, οἱ σφραγίδες τῆς Μεγίστης Λαύρας, Ἰβήρων, Διονυσίου, Παντοκράτορος, Ζωγράφου, Καρακάλλου, Ἁγίου Παύλου καὶ Ξενοφώντος· στὸ κάτω μέρος τοῦ κειμένου, ὀριζοντίως, βρίσκονται οἱ σφραγίδες τῶν μονῶν Γρηγορίου, Ἐσφιγμένου, Ρωσικοῦ (Παντελεήμονος) καὶ Κωνσταμονίτου (βλ. εἰκ. 2 καὶ 3).

Περίληψη:—Μὲ τὸ ὀλοσφράγιστο αὐτὸ γράμμα τῆς ἡ' Ἱ. Κοινότητος

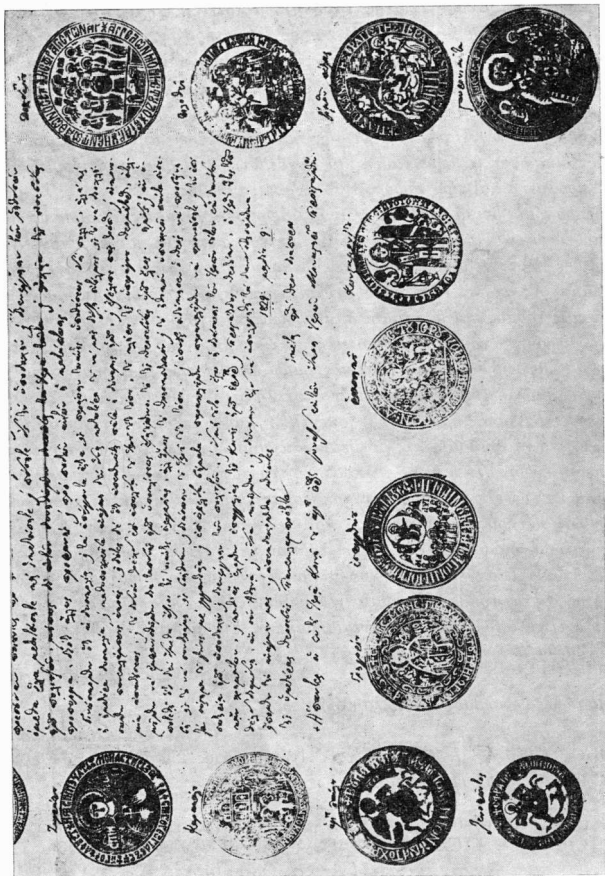
1. Βλ. τὸ ἔγγραφο ποὺ δημοσιεύουμε ἀμέσως παρακάτω (ἀριθ. 6). Ἄλλο ὀλοσφράγιστο γράμμα τῆς Ἱ. Κοινότητος δὲν βρέθηκε στὸν σχετικὸ φάκελο τοῦ Ἀρχείου Καποδίστρια.

τοῦ Ἀγίου Ὅρους παρακαλεῖ τὸν Κυβερνήτη νὰ φροντίσῃ μὲ κάθε τρόπο νὰ προεξοφληθοῦν δυὸ συναλλαγματικές της ἐπ' ὀνόματι τῶν ἐξάρχων της, οἱ ὅποιοι εἶχαν σταλῆ στὴν Μολδοβλαχία γιὰ νὰ εἰσπράξουν τὰ εἰσοδήματα τῶν ἐκεῖ ἀγορευτικῶν κτημάτων. Ἐὰν ἡ προεξόφληση τῶν συναλλαγματικῶν δὲν εἶναι δυνατὴ, οἱ Ἀγιορεῖτες ἰκετεύουν τὸν Καποδίστρια νὰ τοὺς ἐξασφαλίσῃ τουλάχιστον κάποιο δάνειο, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἱκανοποιήσουν τὶς χρηματικὲς ἀπαιτήσεις τῶν κατακτητῶν.

Τὴν ὑμετέραν περιφανεστάτην τε καὶ θεοσεβεστάτην Πανεκλαμπρότητα ὀλοφύχως ἐν Κ(υρί)ῳ εὐχόμενοι ἤδιστα προσαγορευόμεν.

† Δύο πράγματα ἐναντία πρὸς ἄλληλα καὶ ἀντίθετον σκοπὸν ἔχοντα, ἡμᾶς δὲ ἀπ' ἐναντίας πληγαῖς ἀνηκέστοις πλήττοντα, ὡς τὸν σίδηρον ἢ σφῆρα καὶ ὁ ἄκμων σφουρηλατοῦσι καὶ καταθλίβουσιν ὁ διακαῆς ἡμῶν πόθος, καὶ ὁ ἐνθερμὸς ζῆλος τοῦ νὰ διασωθῶσιν ἐκ τοῦ πανδείου κλύδωνος τὰ ἱερὰ ταῦτα Καταγύγια καὶ τῆς ἐσσεβείας Ἱδρύματα, ὡς ἄλλος μαγνήτης ἐλκύει πρὸς ἑαυτὸν, ἐνθαζόμενος ἡμᾶς εἰς τὸ νὰ ἀγωνισθῶμεν καὶ ὑπὲρ δυνάμιν εἰς τὴν αὐτῶν διάσωσιν, ἡ δ' Ἀσσυρίος ὠμότης ἀπ' ἐναντίας διὰ διαφορῶν βελῶν τῆς φιλαργυρίας καὶ ἀπανθρώπου ἀγριότητος βάλλουσα ἡμᾶς ἄπωθεν ὡς ἀντίθετος πόλος τοῦ τοιούτου σκοποῦ. Ὑπερενίκησε σὺν Θεῷ μέχρι τοῦδε ὁ πόθος ἡμῶν, καὶ ὑπερνεκῶν ἐμελλε τοῦ λοιποῦ, ἂν προσεπεδρῶνέτο μὲ τὰ ἀπὸ Βλαχομπογδανίας μετηγὰ τὰ ἀπὸ τῶν ἐκεῖ ἡμετέρων μοναστηριακῶν εἰσοδημάτων ἡμῶν καὶ τοῖς Ἱεροῖς τούτοις ἀνήγοντα. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκεῖνα κατεκρατήθησαν ὑπὸ τῶν τότε ἐκεῖ κρατούντων ἐνοπιῶν Ἡγεμόνων¹, πᾶσαν ἐξεκένωσαμεν ἡμῶν τὴν δύναμιν, ἀπαντῆσαι βουλόμενοι τὰ τῶν ἐναντίων βέλη, βάλλειν καθ' ἡμῶν μηδαιῶς ἀπολίγοντα. Ἡ ἰσχὺς ἡμῶν ἐξέλιπε, τὰ βέλη ἀπάντησιν οὐκ ἔχει, ἡ φιλαργυρία, μᾶλλον δὲ λυσσαργυρία καὶ ὠμότης ἀπαραιμείωτος. Καὶ ἦν λειπόμενον νὰ τρέψωμεν ὧστα, ἀφέντες ἡμᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὰ Ἱερὰ ταῦτα εἰς τὴν

1. Μὲ τὴν ἀποτυχία τοῦ κινήματος τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντη στὶς Παραδουνάβιες Ἡγεμονίες λήγει καὶ ἡ Φαναριωτικὴ ἐποχὴ (1711-1821), κατὰ τὴν ὁποία ὅλοι οἱ ἡγεμόνες τῆς Μολδαβίας καὶ τῆς Βλαχίας ἦταν Ἕλληνες ἢ τουλάχιστον ἐξελληνισμένοι Ρουμάνοι. Ἡ Πύλη, μὴν ἔχοντας πιά ἐμπιστοσύνην στοὺς Φαναριώτες Ἕλληνες, ἐξ αἰτίας τῆς ἐπαναστάσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς στάσεως τοῦ ἡγεμόνα τῆς Μολδαβίας Μιχαὴλ Σούτσου ποὺ εἶχε ταχθῆ μὲ τὸ μέρος τοῦ Ὑψηλάντη, διόρισε στὶς 21 Ἰουνίου τοῦ 1822 νέους ἰθαγενεῖς ἡγεμόνες, τὸν Ἰωάννη Ἀλεξάνδρου Στοῦρτζα (Sturza) στὴν Μολδαβία καὶ τὸν Γρηγόριο Γκίκα (Ghica) στὴν Βλαχία (βλ. πρόχειρα Μ. Θ. Λάσκαρι, Τὸ Ἀνατολικὸν Ζήτημα 1800-1923, Θεσσαλονίκη 1948, σ. 137-138). Κατὰ τὸ διάστημα τῆς διακυβερνήσεώς των, ποὺ διεκόπη ἀπὸ τὸν ρωσοτουρκικὸ πόλεμο καὶ τὴν κατάληψη τῶν Ἡγεμονιῶν ἀπὸ τοὺς Ρώσους στὰ 1828, οἱ νέοι αὐτοὶ ἡγεμόνες κατακρατοῦσαν τὰ ἔσοδα τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων τοῦ Ἄθω στὴν Μολδοβλαχία. Τὴν τακτικὴν τους τὴν ἐνέκρινε καὶ ἡ Πύλη, ποὺ θεωροῦσε τοὺς Ἀγιορεῖτες ἐνόχους γιὰ τὴ συμμετοχὴν τους στὴν ἐπανάσταση τῆς Χαλκιδικῆς

Εικ. 3. Παρομοίωτο του υπ' αριθμ. 6 έγγραφου (κάτω μέρος σελίδας)

αὐτῶν ἀγριότητα, εἰ μὴ τις ἔτι ἡμῖν ὑπελείπετο ἐλπίς, διὰ προστασίας τοῦ θεοσεβεστάτου Κυβερνήτου εὐρεῖν ἔλεος. Ἡ θεοσεβεστάτη αὐτοῦ Ἐξοχότης ἔχει ἐνκόλιαν νὰ διευθύνῃ καὶ διενεργήσῃ δύο πόλιτζα¹ ἡμῶν συρομένας ἤδη πρὸς τοὺς ἐν Βλαχομπογδανία πρὸ καιροῦ ὄντας κοινούς ἡμῶν ἐξάρχους ἐπὶ παραλαβῇ τῶν ἡμετέρων δικαίων, καὶ νὰ μᾶς παρηγορήσῃ. Διόπερ καὶ προσβίαν ποιῶντες πρὸς τὴν αὐτοῦ θεοσεβεστάτην Ἐξοχότητα, παρακαλοῦμεν καὶ θερμῶς ὑμῶν δεόμεθα ἵνα μεσιτεύσῃτε καὶ ἱκετεύσῃτε καὶ πείσῃτε εἰς τὴν ὑποδοχὴν καὶ διενέργειαν τῶν ῥηθειςῶν ἡμῶν πολιτζῶν, μήπως δι' αὐτῶν δυναθῶμεν διασώσαι τὰ ἱερὰ ταῦτα καὶ ἀρχαῖα τῆς εὐσεβείας προπόργια, διότι ἄλλως προφανῆς καὶ πρὸ ποδῶν αὐτῶν ἢ κατὰπτωσις.

Γινώσκουμεν ὅτι αἱ δυσκολίαι καὶ τὰ ἀπείργοντα αἴτια εἰς περαιοσιν τοιαύτης ὑποθέσεως εἰσι πολλά, ἀλλὰ καὶ ἡ ἡμετέρα δυσκολία καὶ καθυποχρεοῦσα ἀνάγκη δὲν εἶναι κατωτέρα τοῦ νὰ μᾶς δείξῃ ἐντόλους εἰς τὸ νὰ διοχλήσωμεν πανεκλάμητους ἀκοάς. Εἰδότες δὲ ὅτι ἀπενεκρώθη πᾶσα ἡ δύναμις ἡμῶν, καὶ ἐξέλειπε πᾶς τρόπος καὶ οἰκονομία ἀπαντήσεως, καὶ τὸ δεινὸν τρέχει ἐπ' ἀπωλεία τοῦ ἱεροῦ τούτου τόπου, τοῦ κλήρου τῆς ὑπεράγνου Θεομήτορος, ἐντολοῦμεν νὰ ἐμφανισθῶμεν διὰ ταπεινῆς ἡμῶν ὑποκλίσεως ἐξαιτούμενοι τὸ τῆς θεοσεβείας ὑμῶν ἔλεος. Ἡμεῖς καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι δὲν εἴμεθα ἄξιοι τῆς τοιαύτης εὐεργεσίας, ἀλλ' ὁμως τὸ θρησκευτικὸν καὶ τὸ ἠθικὸν ὑποχρεοῖ πάντα εὐσεβῆ εἰς τὸ νὰ συνδράμῃ εἰς βοήθειαν καὶ διάσωσιν τοῦ ἱεροῦ τούτου τόπου. Καὶ ἐπειδὴ ἐνδόκησεν ὁ Θεὸς νὰ προβαίη τὸ σύστημα τοῦ Γένους μὲ γιγαντιαῖα καὶ ἐπ' ὠφελεία βήματα, παρακαλοῦμεν, παρακαλοῦμεν νὰ προνοήσῃτε καὶ τὴν ἐπὶ σωτηρίᾳ ἡμῶν ὑποδοχὴν καὶ διενέργειαν τῶν πολιτζῶν. Καὶ εἰ μὴ τοῦτο, ἔστω ἡ διάσωσις τῶν Ἱερῶν τούτων ἐκ δανείων κἂν χρημάτων, καὶ καθ' ὅς ἔχομεν ἐπαγγελίας τῆς κοινῆς ἡμῶν ἐφόρου, καὶ προστάτιδος Θεοτόκου, ὁ ἱερὸς οὗτος τόπος θέλει διαμείνει, ἂν σὸν Ἀθηνᾶ καὶ χεῖρα κινῶμεν, καὶ δύναμιν ἔχει νὰ ἀπολογηθῇ τὰ δανεισθησόμενα. Εἴπομεν τὴν ἀνάγκην μας καὶ ἀπεκδεχόμεθα μένοντες.

1829: Μαρτίου 9

Τῆς ὑμετέρας θεοσεβοῦς Πανεκλαμπρότητος

ἰκέται πρὸς Θεὸν διάπυροι

† Ἄπαντες οἱ ἐν τῇ Ἱερᾷ Κοιτῇ τοῦ Ἁγίου Ὁρους Συνάξει ἐκ τῶν εἴκοσι Ἱερῶν Μοναστηρίων Προϊστάμενοι.

7. ΑΙΤΗΣΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

1829

Μαΐου 1

Πρωτότυπο (Ἄρχεῖον Καποδίστρια, φάκ. 548, ἀριθ. 16). Τὸ κείμενο εἰ-

1. Πόλιτζα (ἰταλ. polizza): συναλλαγματική, γραμματίο.

ναί γραμμένον στήν πρώτη σελίδα μονόφυλλου χαρτιοῦ, διαστάσεων 0,220 × 0,325 μ.

Περίληψη:—Τέσσαρες ἐκπρόσωποι τῶν Ἀγιορειτῶν, ὁ μοναχὸς Ἰάκωβος τῆς μονῆς Βατοπεδίου, ὁ ἀρχιμανδρίτης Κύριλλος τῆς μονῆς Ἰβήρων, ὁ ἱεροδιάκονος Βενέδικτος τοῦ Ρωσικοῦ καὶ ὁ Χιλανδαρινὸς μοναχὸς Νικηφόρος, ζητοῦν ἀπὸ τὸν Κυβερνήτη Καποδίστρια νὰ τοὺς δεχτῆ σὲ ἀκρόαση γιὰ νὰ τοῦ παραδώσουν ἓνα ὄλοσφράγιστο γράμμα τῆς Ἱ. Κοινοτήτος τοῦ Ἁγίου Ὁρους (πρόκειται ἀσφαλῶς γιὰ τὸ ὄλοσφράγιστο ποὺ δημοσιεύουμε παραπάνω). Ἀπὸ τοὺς τέσσαρες αὐτοὺς μοναχοὺς οἱ τρεῖς βρίσκονταν ἤδη ὡς πρόσφυγες στὴ νότιο Ἑλλάδα, ἐνῶ ὁ τέταρτος εἶχε ἔλθει εἰδικὰ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ ἀπὸ τὸν Ἄθω.

Ἐξοχότατε

Ἀνοικονόμητος ἀνάγκη ἐκ τῶν περιστάσεων ἠνάγκασε τοὺς ἁγίους Πατέρας τοῦ ἁγιωνύμου Ὁρους νὰ ἐνοχλήσωσι καὶ ἀδῆσι τὴν θεοσεβεστάτην αὐτῆς Ἐξοχότητα δι' ὄλοσφραγίστου αὐτῶν γράμματος, γνωρίζοντες, ὅτι ἄλλοθεν ποθεν δὲν εἶναι δυνατὸν τοῦτο νὰ ἀπαντηθῆ, εἰ μὴ δι' αὐτῆς, διὰ τε τὴν περὶ ταῦτα ἔμφυτον συμπαθεστάτην τῆς διάθεσιν, καὶ βαθυτάτην φρόνησιν, καὶ διὰ τὸ ὅπερ θεόθεν ἐνεπιστεύθη κράτος. Εἰς τὴν ἐγγείρισιν¹ δὲ τούτου διώρισαν ἡμᾶς δι' ἑτέρου ὄλοσφραγίστου ἐντεῦθεν μὲν τὸν ἐκ τῆς τοῦ Βατοπεδίου ἱερᾶς μονῆς γέροντα Ἰάκωβον, τὸν ἐκ τῆς τῶν Ἰβήρων ἀρχιμανδριτήν Κύριλλον, καὶ τὸν ἐκ τοῦ ῥωσικοῦ κοινοβίου Βενέδικτον ἱεροδιάκονον, ἐκεῖθεν δὲ τὸν ἐπίτηδες ἀποσταλέντα γέροντα Νικηφόρον ἐκ τῆς Χιλανδαρίου. Ὅθεν παρακαλοῦμεν θερμῶς νὰ κατανεύσῃ ἡ μακαρία τῆς ψυχῆ νὰ παρῶνσιασθῶμεν ἐνώπιόν τῆς εἰς τὸ νὰ ἐγγείρισωμεν τῇ αὐτῆς Ἐξοχότητι τὰ παρ' αὐτῶν ἡμῖν ἀποσταλέντα. Καὶ πεπεισμένοι τῇ αὐτῆς ἐμφύτῳ καλοκάγαθίᾳ, καὶ περὶ τὰ καλὰ αὐτοκινήτῳ ῥοπῇ, περιμένομεν νὰ μᾶς διορίσῃ τὴν ὥραν τῆς εὐκαίρου ἡμῶν ἐμφανίσεως πρὸς Αὐτήν.

αωκθ' φ : Μαῖου 1η

τῆς ὑμετέρας θεοσεβεστάτης Ἐξοχότητος

ταπεινοὶ δοῦλοι

Ἰάκωβος μοναχὸς Βατοπ(εδίου)
ἀρχιμαν(δριτής) Κύριλλος Ἰβηρίτης
Βενέδικτος ἱεροδ(ιάκονος) ῥῶσσοσ
Νικηφόρος² Χιλανταρινός.

1. Στὸ χφ. ἐγγείρισαν.
2. Στὸ χφ. Νικηφόρος.

8. ΓΡΑΜΜΑ ΤΩΝ ΜΟΝΑΧΩΝ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΘΩ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

1830

Ἰουνίου 18

Πρωτότυπο (Ἀρχεῖον Καποδίστρια, φάκ. 548, ἀριθ. 6). Τὸ ἔγγραφο εἶναι γραμμμένο στὶς τρεῖς πρώτες σελίδες δίφυλλου χαρτιοῦ διαστάσεων 0,242×0,352 μ. καὶ φέρει ἐπάνω ἀριστερὰ στὴν πρώτη σελίδα τὴ σφραγίδα τῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Παύλου.

Π ε ρ ῖ λ η ψ η:—Οἱ μοναχοὶ τῆς μονῆς Ἁγίου Παύλου τοῦ Ἁθω γράφουν πρὸς τὸν Καποδίστρια καὶ τοῦ ζητοῦν νὰ διατάξῃ τοὺς Ὑδραῖους νὰ ἐπιστρέψουν τὰ ἱερά κειμήλια καὶ τοὺς θησαυροὺς τοῦ μοναστηριοῦ, ποὺ εἶχαν παραλάβει κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ ἀγώνα, γιὰ νὰ τὰ φυλάξουν. Τὴν ἐπιστολὴ τῶν μοναχῶν τὴ συνοδεύουν, ὡς ἀντιπρόσωποι τῆς μονῆς, ὁ προηγούμενος Ἀνανίας καὶ ὁ μοναχὸς Γεράσιμος, ποὺ φέρουν μαζί τους καὶ τὸν σχετικὸ κατάλογο τῶν κειμηλίων. Ὁ κατάλογος αὐτός, ποὺ τὸν εἶχε συντάξῃ ὁ ἀρχιμανδρίτης Ἀνθιμος, εἶχε ὑπογραφῆ καὶ σφραγιστῆ τότε ἀπὸ τοὺς Ὑδραῖους. Οἱ μοναχοὶ τοῦ Ἁγίου Παύλου ἀναφέρουν ἀκόμη στὸν Καποδίστρια ὅτι ἔχουν πληροφορηθῆ πὼς οἱ Ὑδραῖοι καταχράστηκαν πολλὰ μοναστηριακὰ κειμήλια μὲ τὴ δικαιολογία ὅτι τὰ διέθεσαν γιὰ τὸν ἀγώνα τοῦ Γένους. Ἡ δικαιολογία ὁμῶς αὐτὴ δὲν εὐσταθεῖ, κατὰ τὴ γνώμη τους, διότι τὸ Ἅγιον Ὅρος πρόσφερε τὸ μερίδιό του στὸν ἀγώνα, καταβάλλοντας στὸ σουλτανικὸ ταμεῖο 2.000.000 γρόσια. Ἄν μάλιστα στὸ ποσὸ αὐτὸ προστεθοῦν καὶ οἱ λεηλασίες, καθὼς καὶ τὰ ἔξοδα τῆς συντηρήσεως τῆς τουρκικῆς φρουρᾶς τοῦ Ἁθω, ἡ δαπάνη τῶν μοναστηριῶν ἀνέρχεται σὲ 30-40.000.000 γρόσια περίπου, χωρὶς νὰ συνυπολογιστοῦν καὶ οἱ ζημιές ποὺ προκάλεσαν στὸ Ὅρος οἱ Ἕλληνες πειρατές. Τέλος ἡ μονὴ παρακαλεῖ τὸν Καποδίστρια νὰ φροντίσῃ νὰ μεταφραστῆ στὰ ἑλληνικὰ ἓνα ρωσικὸ αὐτοκρατορικὸ χρυσόβουλλο, ποὺ βρίσκεται μέσα στὰ κειμήλιά της, καὶ νὰ τοὺς δοθῆ ἐπίσης ἓνα ἐπικυρωμένο ἀντίγραφο τοῦ ρωσικοῦ κειμένου. Τὰ ἔγγραφα αὐτὰ θέλουν νὰ τὰ παρουσιάσουν στὸν πρεσβευτὴ τῆς Ρωσίας στὴν Κωνσταντινούπολη.

σ. 1

Πανεκλαμπρότατε καὶ θεοσεβέστατε Κύριε!

Τὴν ὑμετέραν θεοσεβεστάτην Πανεκλαμπρότητα ὀλοφύχως ἐν Κυρίῳ εὐχόμενοι ταπεινῶς προσκυνοῦμεν.

† Ἰκανὰς ἔχοντες τὰς πληροφορίας τῆς πρὸς ταύτην τὴν ἱερὰν ἡμῶν μονὴν εὐμενοῦς διαθέσεως, καὶ εὐλαβητικῆς ὑποκλίσεως, τῆς ὑμετέρας θεοσεβεστάτης Πανεκλαμπρότητος, δι' ὧν ἀπηλεύσαμεν πρὸ μικροῦ πολλῶν καὶ μεγάλων εὐεργεσιῶν καὶ δωρημάτων ἱερῶν δι' ὑμῶν, θαρδύοντως καὶ ἤδη προσε-

χόμεθα πρὸς Αὐτήν, ὑπὲρ ταύτης τῆς ἱερᾶς ἡμῶν μονῆς τὴν ἐξῆς ἱκεσίαν ποιούμενοι.

Εἰ καὶ ἡ ἀνάγκη ἐβίασεν ἡμᾶς τότε, ὅτε πῶρ πνέοντα ἀφανισμοῦ¹ παρεγένοντο πρὸς ἡμᾶς τὰ τῶν Ὀθωμανῶν στρατεύματα, ἵνα ἀποστείλωμεν ἅπασαν τὴν ἱεράν ἀποσκευὴν, τοὺς τε θησαυροὺς καὶ κειμήλια τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν μοναστηρίου, εἰς ἀσφαλῆ καὶ ἀκίνδυνον τόπον πρὸς διάσωσιν, ἀλλ' οὖν ἐπειδὴ ἤδη θείω ἐλέει, παρήλθον ἐκεῖνα, θεοσεβέστατε Κύριε, τοῦ ἱεροῦ τούτου τόπου διατηρηθέντος τῇ προστασίᾳ τῆς Ὑπεράγνου Θεόπαιδος, καὶ τῶν ἀπίστον ἐκείνων ἀναχωρησάντων πρὸ μικροῦ σχεδὸν παρὰ πᾶσαν ἀνθρωπίνην ἐλπίδα, ἀνάγκη ἐστὶ πάλιν ἤδη ἵνα ἐπανέλθωσιν πρὸς ἡμᾶς ταῦτα τὰ ἱερά, ὡς ἀναθήματα Κυρίου Παντοκράτορος ἀναπόσπαστα. Διὸ καὶ κατὰ κοινὴν ἡμῶν διάσκεψίν τε καὶ ἐκλογὴν ἀποστέλλομεν ἕνεκα τούτου, τοὺς παρόντας παρωσιωτάτους συναδελφούς ἡμῖν ἐν Χριστῷ προηγούμενον κῦρ Ἀνατίαν καὶ γέροντα κῦρ Γεράσιμον, οὓς ἐπισυνιστοῦντες προηγουμένως εἰς τὴν προστασίαν καὶ ὁδηγίαν τῆς ὑμετέρας θεοσεβοῦς Πανεκκλημπρότητος, παρακαλοῦμεν θερμῶς ἵνα ὑποδεχθῆ αὐτοὺς εὐμενῶς, καὶ διὰ τῆς δυνατῆς ἐμμελοῦς παραστάσεώς της, ἐκδοθῆ ἔντονος ἐπιταγῇ τῆς θεοσηρῆς Κυβερνήσεως πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους κυρίους Ὑδραίους, εἰς τὸ νὰ ἐγχειρίσωσι πρὸς τοὺς διαληφθέντας συναδελφούς ἡμῶν, ἅπαντα τὰ μοναστηριακὰ ἡμῶν ἱερά, θησαυροὺς τε καὶ κειμήλια ἀπαραιμιώτως τε καὶ ἀνελλιπῶς, καθὰ δὴ καὶ παρέλαβον αὐτὰ παρὰ τοῦ μακαρίτου ἀρχιμ(ανδρίτου) μας Ἀνθίμου, ὡς τὸ ὅπερ συνεπιφέρουσι οἱ αὐτοὶ συναδελφοὶ μας ἐνσφράμιστόν τε καὶ ἐνυπόγραφον ἐκείνων κατάστιχον διασαφοῖ. Σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ ἅπασαν τὴν ἐκείνου τοῦ μακαρίτου ἰδιαίτεραν ἀποσκευὴν, ἣν ἅμα τότε ἀναχωρῶν ἀπὸ Ὑδρας παρέδωκεν αὐτοῖς. Καὶ οὕτω διὰ τὸς ἀσφαλοῦς πλοίου, τῇ εἰδήσει τῆς θεοφρονήτου Κυβερνήσεως ἀποκομίσωσιν αὐτὰ σὺν Θεῷ ἀσφαλῶς πρὸς ταύτην τὴν ἱεράν ἡμῶν μονήν, ἵνα μὴ ἐπὶ πλειῶν διαμένωσιν οἱ ἱεροὶ αὐτῆς ναοὶ σκυθρωποὶ/καὶ ἄκοσμοι, ὕστερόντι οἱ σ. 2 τῆς ἰδίας ἱερᾶς εὐπρεπείας, τῶν τε θησαυρῶν αὐτῶν καὶ σεπτῶν κειμηλίων.

Ἐν τούτοις ἀναφέρομεν, θεοσεβέστατε καὶ πανεκκλημπρότατε Κύριε, ὅτι οἱ κύριοι Ὑδραῖοι πολλὰς καὶ μεγάλας καταχρήσεις ἔκαμον εἰς ταῦτα τὰ ἱερά ἀσυστόλως τε καὶ ἀπαρητηγῶς ὡς μανθάνομεν παρὰ πολλῶν, ἀφαιρέσαντες ἐξ αὐτῶν ἅπαν χροσοῦν ἢ ἀργυροῦν ἐγκόσμημα, καὶ ἀναλύσαντες εἰς χωνεῖαν καὶ ὅσα ἄλλα ἀργυρὰ σκευὴ ὑπῆρχον ἐν αὐτοῖς τοῖς μοναστηριακοῖς ἡμῶν ἱεροῖς πράγμασιν, ἐπὶ προφάσει ὅτι μετεχειρίσθησαν αὐτὰ εἰς βοήθειαν τοῦ Γένους, ὡς δυνάμενοι τάχα νὰ παραστήσωσιν ὅτι τοῦτο τὸ ὄρος, μέλος² δὲν τοῦ Γένους ὑπῆρχεν ἐν ταύτῃ τῇ περιόδῳ³ ἐλεύθερον ἐξόδον, καὶ ἕνεκα τούτου

1. Στὸ χφ. ἀφανισμοῦ.
2. Στὸ χφ. μέλλος.
3. Στὸ χφ. περιόδῳ.

ὄποχρεοῦται ἐκὼν ἀέκων, ἢ ὅπως ἄλλως ἂν εἶποι τις εἰς βοήθειαν τοῦ Γένους. Ἡ διὰ τὴν διασωθῆναι τοῦτο ἀποφεύγον τὴν φρικτὴν ἐκείνην τοῦ σουλτάνου ἀποφασισμὸς τῆς παντελοῦς καταστροφῆς καὶ λεηλασίας του, δὲν ἐμέτρησε δύο μιλλιοῦνια γρόσια σχεδὸν εἰς τὸ Ἐνακτορικὸν Ταμεῖον; Δὲν ἐπλήρωσεν ὀφώνια στρατιωτῶν καὶ δὲν ἔθρεψε στρατιώταις; Δὲν ὑπέστη ἀπαράδειγματιστους διαρπαγὰς καὶ ἀπογυμνώσεις, καὶ τόσα ἄλλα; Τῶν ὁποίων ἡ ἀποζημίωσις ὡς ἐκ τοῦ προχείρου ἐξικνεῖται εἰς τριάκοντα καὶ τεσσαράκοντα μιλλιοῦνια, ἐκτὸς τῆς ὅσης ἄλλης διαρπαγῆς, ἀπογυμνώσεως τε καὶ καταδρομῆς ἐπέφερον εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον τόπον οἱ ἐκ τοῦ Γένους λησταί, οἵτινες τὸ ὑστέρημα τῶν ὀθωμανικῶν στρατευμάτων, αὐτοὶ ἀνεπλήρωσαν ἀφρονέστατα, ἐπενεγκόντες τὴν ἐσχάτην καταστροφὴν τοῖς ἱεροῖς τούτοις μοναστηρίοις, γενόμενοι μάλιστα αἰτιοὶ καὶ τῆς ἄχρι ταύτης διαμονῆς τῶν στρατευμάτων. Πλὴν καίτοι ἡ δυνάμειος νὰ ἀπολογηθῶμεν κατὰ πολλοὺς ἄλλους ἰσχυροὺς τρόπους τε καὶ λόγους, ὡς ἡμῖν δοκεῖ, εἰς ταῦτα τὰ παρὰ τῶν κυρίων Ὑδρωιτῶν προβαλλόμενα, ἀποφεύγοντες ὅμως τὴν πολυλογία, ἐῶμεν αὐτὰ εἰς τὴν βαθύφρονα κρίσιν τῆς ὑμετέρας θεοσεβοῦς Πανεκλαμπρότητος, ἰκετεύοντες θερμότερον ἵνα τῇ εὐθιδικῷ Αὐτῆς προστασίᾳ τε καὶ ὁδηγίᾳ πρὸς τοὺς ἀποστελλομένους ἡμετέρους συναδελφούς, ἀποκατασταθῇ τὸ ἀπαραίτητον ἡμῶν τοῦτο δίκαιον κατὰ χῶρον. Διότι δὲν ἀνεχώμεθα, ἐν ᾧ αἰχμαλωτίσθημεν τὸ ἀπ' ἀρχῆς παρ' αὐτῶν ἐπὶ λόγῳ

σ. 3 διατηρήσεως, σκοπὸν καὶ γὰρ εἶχομεν εἰς ἀκίνδυνον τόπον νὰ μετακομίσωμεν ταῦτα τὰ ἱερὰ ἡμῶν καὶ οὐχὶ εἰς Ὑδραν, νὰ ὑποπέσωμεν ἤδη καὶ εἰς τοιαύτην παράλογον καὶ ἀδικωτάτην ζημίαν². Διὸ καὶ εἰς αἰσίαν ἀποπεράτωσιν τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς ἀνατιθέμενοι μετὰ Θεὸν τὸ πᾶν εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ὑμετέρας φιλοπτώχου τε καὶ φιλοδικαίου Ἐκλαμπρότητος, ἧς καὶ τὰ ἔτη πάμπολλα καὶ τρισόλβια, μένομεν

αὐλ' φ Ἰονίου: ιη
ἀπὸ Ἁγίου Ὁρους

Ἰκέται πρὸς Θεὸν ὑπὲρ Αὐτῆς διάπτουσι

† Οἱ Προϋστάμενοι τῆς Ἱερᾶς Βασιλικῆς τε καὶ Πατριαρχικῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Παύλου προηγούμενος Ἀνανίας, γέρον Θεόκλητος καὶ ἅπαντες οἱ σὺν ἡμῖν ἐν Χ(ριστῷ) ἀδελφοί.

Στὸ ἀριστερὸ μέρος τοῦ χαρτιοῦ καὶ στὸ χῶρο μεταξύ χρονολογίας καὶ ὑπογραφῆς τοῦ ἐγγράφου ὑπάρχει γραμμὴν μετὰ τὴν ἴδια γραφή, ἀλλὰ μὲ μικρότερα γράμματα, ἡ ἐξῆς συμπλήρωσις:

1. Στὸ χφ. καὶ τοι.

2. Γιὰ τὸ ζήτημα τῶν κειμηλίων τοῦ Ἁγίου Ὁρους κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 καὶ τῆς διαθέσεως μερικῶν ἀπὸ αὐτὰ ὑπὲρ τοῦ Ἀγῶνος βλ. γενικὰ Π. Μ. Κ ο ν τ ο ρ ι ἄ ν η, Τὰ κειμήλια τοῦ Ἁγίου Ὁρους κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν, «Θεολογία» τ. 4 (Ἀθῆναι

Ἐν τούτοις σημειοῦμεν ὅτι ὁ ἤδη ἀποστελλόμενος διαληφθεὶς συναδελφὸς ἡμῶν ἐν Χ(ριστ)ῷ προηγούμενος κῆρ Ἀνανίας, ἐπῆρχε τότε μετὰ τοῦ μακαρίτου ἀρχιμ(αυδρίτου) μας Ἀνθίμου, καὶ διὰ αὐτοῦ παρελάμβανον οἱ κύριοι Ὑδραῖοι τὰς παρ' αὐτοῖς μοναστηριακὰς ἡμῶν ἀποσκευάς, ὡς εἴρηται.

Ἐπίσης, στὸ κάτω μέρος ἀριστερὰ τοῦ ἐγγράφου, βρίσκουμε γραμμένα τὰ ἐξῆς σὲ πλάγιους στίχους:

Ἐν τούτοις παρακαλοῦμεν θαρρόντως, ἐπειδὴ ἐν τοῖς αὐτοῖσι μοναστηριακοῖς ἡμῶν πράγμασι εὐρίσκεται ἐν ῥωσικὸν αὐτοκρατορικὸν χρυσόβουλλον¹ τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν μοναστηρίου, νὰ γένη μία μετάφρασις τούτου εἰς τὸ ῥωμαϊκόν, καὶ ἔτι ἐν ἴσον εἰς τὸ ῥωσικὸν ἐπιβεβαιωμένον², διὰ νὰ εὐρωμεν ἐτοιμοτέραν τὴν ὑποδοχὴν πρὸς τὸν εἰς Κωνσταντινούπολιν πρέσβυν, καὶ ἐλευθέραν τὴν δι' ἐκεῖνα τὰ μέρη διάβασιν.

9. ΓΡΑΜΜΑ ΤΩΝ ΜΟΝΑΧΩΝ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΙΒΗΡΩΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΟΜΗ ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

1830

Ἰουνίου 18

Πρωτότυπο (Ἀρχεῖον Καποδίστρια, φάκ. 548, ἀριθ. 5). Τὸ ἐγγραφο εἶναι γραμμένο καὶ στὶς τέσσαρες σελίδες δίφυλλου χαρτιοῦ, διαστάσεων 0,238×0,355 μ. Στὸ ἐπάνω ἀριστερὰ μέρος τῆς πρώτης σελίδας ὑπάρχει ἡ σφραγίδα τῆς μονῆς Ἰβήρων τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Περίληψη:—Οἱ μοναχοὶ τῆς μονῆς Ἰβήρων τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἀπευθύνονται στὸν Αὐγουστῖνο Καποδίστρια, ἀδελφὸ τοῦ Κυβερνήτη, καὶ τὸν παρακαλοῦν νὰ μεσολαβήσῃ στὸν ἀδελφὸ του γιὰ νὰ διατάξῃ τοὺς Ὑδραῖους νὰ τοὺς παραδώσουν τὰ ἱερὰ κειμήλια καὶ σκεύη τῆς μονῆς ποὺ εἶχαν παραδοθῆ σὲ αὐτοὺς γιὰ φύλαξιν. Γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸ στέλλουν, εἰδικὰ ἐξουσιοδοτημένο, τὸν μοναχὸ τῆς μονῆς Ἰβήρων Ναθαναήλ, ποὺ φέρει καὶ τὸν κατάλογο τῶν κειμηλίων καὶ σκευῶν, τὸν ὁποῖο εἶχαν ὑπογράψει καὶ σφραγίσει οἱ Ὑδραῖοι κατὰ τὴν παραλαβή. Οἱ Ἰβηριτεὶς ἀναφέρουν ἀκόμη στὸν Αὐγουστῖνο τὴν πληροφορία ποὺ εἶχαν ὅτι οἱ Ὑδραῖοι παρακράτησαν καὶ πούλησαν ἀρκετὰ κειμήλια καὶ σκεύη, μὲ τὴ δικαιολογία ὅτι τὸ ἐπαναστατημένο ἔθνος χρειαζόταν χρήματα. Τὴ δικαιολογία αὐτὴ δὲν τὴν ἀποδέχονται οἱ μοναχοί, γιατί τὸ Ὅρος ὑπέφερε πολλὰ κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ἀγῶνα

1926), σ. 144-152. Πρβλ. καὶ Σμυρνάκη, Ἁγιον Ὅρος, σ. 181-183, Βακαλοπούλου, Πρόσφυγες, σ. 28.

1. Στὸ χφ. χρυσόβουλλον.

2. Στὸν οἰκεῖο φάκελο τοῦ Ἀρχείου Καποδίστρια δὲν βρέθηκε τίποτε σχετικὸ.

καί, ἐπιπλέον, ἀναγκάστηκε νά καταβάλῃ ὑπέρογκα χρηματικά ποσά, γιά νά ἀποφύγῃ τήν καταστροφή του ἀπό τοὺς Τούρκους.

σ. 1

*Πανεκλαμπρότατε καὶ περιφανέστατε Κόμη!
Ἐδσπλαγχνικώτατε Κύριε!*

† Τὴν ἔμφυτον Αὐτῆς καλοκαγαθίαν, καὶ τὴν πρὸς τὰ καλὰ ὁρπὴν ἀπέδει-
ξεν ἡμῖν ἡ τῆς Ἑλλάδος ὀρθῆ κυβέρνησις, ἣς συνεργὸς καὶ συμπράκτωρ ἡ Αὐ-
τῆς θεοσέβεια, ὡς ἀδελφὸς ἀδελφὸν περικλεῶς τε καὶ θεοφιλῶς διεξά-
γοντος αὐτήν καὶ κυβερνοῦντος. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ ἡ πρὸς πάντας ἀκριβεστάτη
σύνεσις, ἣ τε πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀναξίους ἐννοικῆ διάθεσις, καὶ εἰς τοὺς ἀπ' ἐν-
τεῦθεν παραγενομένους εὐμενῆς ὑποδοχὴ καὶ δεξιῶσις. Ἀλλὰ τὸ μέγιστον,
καὶ ὅπερ νικᾷ πάντα, καὶ πολλοῦ ἄνω τίθησιν Αὐτήν, ἀλλὰ δῆτα καὶ γνήσιον
Αὐτὴν παριστᾷ ἐραστήν τῆς ὑπεράγνου Θεόπαιδος, τοῦτ' ὁμολογεῖται ἡ πρὸς
τὸν ἱερόν τοῦτον Ἄθω, τὸν μυστικὸν τῆς Θεοτόκου περίβολον, ἰδιάζουσα Αὐ-
τῆς εὐλαβητικὴ ὑπόκλισις, καὶ ὁ περὶ τὴν σύστασιν καὶ τὴν εἰς τὸ κρεῖττον
αὐτοῦ ἀποκατάστασιν καὶ διαμονήν, διακαῆς πόθος καὶ ἡ ἔφεσις. Τοῦτο ὅσον
ὑψηλότερον πάντων, ὅσον ἀπροσδόκητον διὰ τὴν ἡμετέραν ἀναξιοσύνητα, το-
σοῦτον ἔχει πλεονα τὸν ἔλαινον, ὅτι μὴ δεηθεῖσα ἡ Ὑμετέρα Πανεκλαμπρό-
της ἀνθρωπίνης ἡστυροσῶν παρακλήσεως καὶ πρεσβείας, οἴκοθεν ὀρμωμένη,
καὶ ὡς σοφίας τρόφιμος, καὶ τὰ θεία πεπαιδευμένη καλῶς ἐπίσταται, ὡς τὸ
Ἄθος τοῦτο, οὐ τῶν ἐμφιλοχωρούντων ἐν αὐτῷ ἦδη ἐστὶ κτήμα, ἀλλὰ πάντων
τῶν χριστεπωνύμων, καὶ μάλιστα τῶν τὴν σύστασιν αὐτοῦ καὶ διαμονήν γλι-
χομένων, καὶ τῶν εὐλαβεία καὶ ἔρωτι φερομένων πρὸς τὴν ὑπεράγιον Θεομή-
τορα, τὴν ἔφορον αὐτοῦ καὶ προστάτιδα. Διὰ τοι ταῦτα καὶ ἡμεῖς οἱ ταπεινοί,
ὡς μέλος ἀναπληροῦντες τοῦ ὅλου πνευματικοῦ σώματος τῶν ἐν τῷ Ἄγιῳ
Ἄθω τούτῳ εὐαγῶν Καταγωγίων, ὧν ἔνθερμος μετὰ τὴν Θεοτόκον προστάτης
ἡ Ὑμετέρα Θεοσέβεια, ὡς δέδεικται, θαρδύοντως προσερχόμεθα πρὸς Αὐτήν
διὰ τῶν ταπεινῶν ἡμῶν τούτων γραμμάτων, τὴν ἐξῆς πρεσβείαν ὑπὲρ ταύτης
τῆς ἱερᾶς ἡμῶν μονῆς ἐπιπέμπομενοι.

Ἦν μὲν ὅτε καλῶς εἶχε τὰ ἡμέτερα, καὶ ἡσυχία ἄκρα ἐν τῷ Ἄγιῳ Ἄθω
τούτῳ, πανεκλαμπρότατε Κύριε, ὅτε δὲ συγχωρήσει θεία τετάρακται τὸ πᾶν,
καὶ τὰ καθ' ἡμᾶς ὡς οὐκ ἔδει ἐγένετο, ταραχὴ τε καὶ φόβος μέγας κατέλαβεν
ἡμᾶς, ὅτε μάλιστα μαιφονίαν καὶ πῦρ πνέοντα ἀπωλείας κατὰ τοῦ ἱεροῦ τού-
του τόπου, παρεγένοντο πρὸς ἡμᾶς τὰ τῶν Ὀθωμανῶν στρατεύματα. Ἐντεῦ-
θεν οὐδ' ἄλλο διδόντες καὶ ἡμεῖς τῷ πειρασμῷ, ἐνεκρίνομεν τοὺς μὲν ἐξ ἡμῶν
διακαρτεῖσαι ἐνταῦθα, ἔρωτι τῆς πνευματικῆς ἡμῶν ταύτης πατρίδος, μέχρις
αἵματος καὶ θανάτου, τοὺς δὲ μεταβῆναι μετὰ τῆς μοναστηριακῆς ἡμῶν ἱερᾶς
ἀποσκευῆς εἰς τόπον ἀσφαλῆ καὶ ἀκίνδυνον, πρὸς διάσωσιν. Ὁ καὶ ἐγένετο,

μισθωσάντων ἡμῶν δύο πλοῖα Ἱωνικῆς¹ σημαίας, τοῦ μετοικισθῆναι τοὺς ἀναχωρήσαντας ἀδελφούς μεθ' ὧν παρεδώκαμεν αὐτοῖς μοναστηριακῶν ἡμῶν πραγμάτων πρὸς ἐκεῖνα τὰ μέρη: ἦτοι Ζάκυνθον² ἢ Κεφαλληνίαν³, καὶ διατηρηθῆναι ἐκεῖσε ἕως ἂν τάχα παρέλθῃ ἡ ὁργὴ Κυρίου ἀφ' ἡμῶν. Οὕτως οὖν ἀναχωρησάντων τῶν ἡμετέρων συναδελφῶν ἡμῖν ἐν Χ(ριστ)ῶ, καὶ εἴτε διὰ τὰς ἐπικρατούσας τότε ἐναντιότητας τῶν ἀνέμων, χειμερίου οὖσης τῆς ὥρας, εἴτε καὶ βουλομένων μαθεῖν ὑπὸ συμπαθείας, πῶς τὰ ἡμέτερα μετὰ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν ἀπίστων, χρονοτριβοῦντων εἰς Σκόπελον, οἱ κύριοι Ὑδραῖοι, μαθόντες ταῦτα, ἀπέστειλον ἐν πλοῖον ὀπλοφόρον, καὶ ἐκὼν ἀέκων ὡς λέγεται, παραλαβὸν αὐτοὺς ἀπεκόμισεν εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν νῆσον, ἔνθα ἐκφορήσαντες ἅπασαν τὴν μοναστηριακὴν ἡμῶν ἀποσκευὴν, παρέλαβον αὐτὴν ἰδίῳ βουλήματι τάχα πρὸς φύλαξιν, ἐγχειρίσαντες τοῖς ἡμέτεροις συναδελφοῖς κατάστιχον ὑπογεγραμμένον καὶ ἐσφραγισμένον τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν σφραγίδι, κρατήσαντες πρότερον ὅσα ὑπῆρχον εἰς ἄργυρον ἀκατασκευάστον λάμας πενήτηντα μίαν, περιῖπον τῶν ἑκατῶν ἑβδομήκοντα ὀκάδων, καὶ ἰδιαίτερος ἔτι ἄργυρον ὀκάδας: 3:²/4: καὶ μετροτῆ γρόσια: πέντε χιλιάδας καὶ τριάκοντα τρία παρακαταθήκην ἡμετέρου τινὸς συναδελφοῦ ἐκεῖ τότε τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντος. Ἐῶμεν δὲ λέγειν καὶ ὅτι ἄλλο ἀρεστὸν ἔδοξεν αὐτοῖς. Μετακομίσαντες δὲ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου Γεωργίου Κουντουριώτου κάσας τριάκοντα ἕξ, ἐγκατέλειπον τὰ ἐπίλοιπα εἰς τὸ ἐκεῖσε μοναστήριον. Οὐδὲ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, πανεκλαμπτότατε Κύριε, καὶ ἀνοίξαντες οἱ φύλακες οὗτοι τῶν ἱερῶν πραγμάτων, ἔλαβον ὅσα ἦν εἰς σκευὴ ἱεροτελεστιῶν⁴ ἄργυρά: ἐγκοσμήματα ἀγίων λειψάνων, θήκας αὐτῶν, ἀρτοκλασίας, κανδήλας, θυμιατήρια, δίσκους, κιβώτια καὶ τὰ τούτοις ὅμοια σεπτὰ καὶ ἅγια. Καὶ ἀποστείλαντες εἰς ἄλλοτριαν ἐχρηματοποίησαν αὐτά, μεταχειρισθέντες εἰς ἀνάγκην καὶ βοήθειαν τοῦ Γένους. Τοῦτό ἐστι τὸ περὶ τούτων ἰσχυρὸν καὶ ἀναντιρρόητον καθ' αὐτοὺς πρόβλημα καὶ ἡ ἀπολογία. Ζητήσαντες ὁμως οἱ ἡμέτεροι ἀπόδειξιν ζυγοσταθμίας τῶν ὄσων παρέλαβον, εἶπον αὐτοῖς ὅτι ἀρκεῖ τὸ ὅπερ ἔχουσι κατάστιχον τῆς γενικῆς καταγραφῆς εἰς ἀναζήτησιν. Ταῦτόν εἰπεῖν κατὰ τὸν ἐνδομυχοῦντα αὐτοῖς λογισμόν, ἐνέπειξαν αὐτούς. Πῶς γὰρ ἂν γνωσθῆσεται ἐκ τῶν εἰδῶν τὸ ἀκριβὲς τῆς ποσότητος, ζυγοσταθμίας μὴ οὖσης; Καὶ ταῦτα μὲν τὰ περὶ τούτων καθ' ἃς ἐλάβομεν ἐκ διαφορῶν εἰδοποιήσεις⁵.

σ. 2

1. Δηλαδή τῆς Ἑπτανήσου Πολιτείας. Στὸ χφ. Ἱωνικῆς.

2. Στὸ χφ. Ζάκυνθον.

3. Στὸ χφ. Κεφαλληνίαν.

4. Στὸ χφ. ἱεροτελεστιῶν.

5. Ἰβηριτες μοναχοί, πρόσφυγες στὴ νότιο Ἑλλάδα, εἶχαν ἤδη ζητήσει καὶ στὸ παρελθόν (12 Ἰουλίου 1823) μὲ ἀναφορὰ τους ἀπὸ τοὺς Ὑδραῖους νὰ τοὺς ἐπιστρέψουν τὰ ἱερά κειμήλια καὶ σκευὴ τῆς μονῆς των, γιὰ νὰ μπορέσουν, διαθέτοντας μερικὰ ἀπὸ αὐτά,

Ἄλλ' οὖν ἐπειδὴ ἤδη, θεοσεβέστατε Κύριε, οἱ κατατρωανήσαντες ἡμᾶς εἰς τοσούτων ἐτῶν περίοδον ἀσεβεῖς στρατιῶται, ἀνεχώρησαν θείῳ ἔλλει ἀφ' ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς ἐσμέν ἔξω κινδύνου καὶ φόβου, ἀνάγκη πᾶσα ἵνα καὶ οἱ ἡμέτεροι οὗτοι συναδελφοὶ ἐν Χ(ριστῷ), ἐπανεέλθωσι πλέον πρὸς ἡμᾶς, μετὰ τῶν μοναστηριακῶν ἡμῶν τούτων πραγμάτων. Διὸ καὶ κατὰ κοινήν ἡμῶν διάσκεψίν τε καὶ ἐκλογήν, ἀποστέλλοντες τὸν παρόντα ἡμέτερον συναδελφὸν ἐν Χ(ριστῷ) γέροντα κῆρ Ναθαναήλ, θαρρόντως ἐπισυνιστῶμεν αὐτὸν πρὸς τὴν ἡμέτερον φιλάγαθον Πανεκλαμπρότητα, παρακαλοῦντες θερμῶς ἵνα κατὰ τὴν ἔμφροτον Αὐτῆς ῥοπήν πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν ἐπιδομένων, ὑποδεχθῇ αὐτὸν εὐμενῶς, καὶ διὰ τῆς συντόνου καὶ ἐμμελοῦς αὐτῆς παραστάσεως ἐπιχορηγηθῇ αὐτῷ τε καὶ τοῖς εἰς Ὑδραν διατρίβουσιν ἡμετέροις συναδελφοῖς ἐν Χ(ριστῷ), ἄδεια παρὰ τῆς θεοφρονητοῦ Κυβερνήσεως εἰς τὸ παραλαβεῖν αὐτά, πληρεξουσίως διορισθεῖσιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν μοναστηρίου ἐπὶ τούτῳ, συνεκδιδομένης ἅμα δὲ καὶ ἐντόνου ἐπιταγῆς πρὸς τοὺς κυρίους Ὑδραῖους εἰς τὸ ἐγχειρίσαι αὐτοῖς ἅπαντα ταῦτα, ἀπαραιμῶτως τε καὶ ἀνελλιπῶς ὡς καὶ παρέλαβον αὐτά, κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ ἰδίου αὐτῶν καταστίχου. Οὐ γὰρ ἀνεχόμεθα, εὐσπλαχνικώτατε Κύριε, οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἵνα ἐκλείψῃ ἔξ αὐτῶν, ἐὰν καὶ μυριάκις εἴπωσιν ὅτι εἰς βοήθειαν τοῦ Γένους ἐχρήσαντο τούτοις. Καθ' ὅτι, ἐὰν τὸ Ὅρος τοῦτο ἵνα μὴ μαχαίρας ἀθέου καὶ πυρὸς ἀνυποίτου παραλάτωμα γένηται, ὡς εἶδομεν καὶ ἐν ἄλλοις μέρεσι τοῦτο γεγενημένον, πραγματοποιθὲν θεία ἐπινεύσει τὰ πρὸς διάσωσιν αὐτοῦ μετὰ τῶν κρατούντων, ἔμεινεν ἐκτὸς ἀναλωμάτων, καταμετρησέων τε καὶ λοιπῶν ἀποζημιώσεων, ἐξικνουμένων εἰς ἀπιθάνους μὲν, ἀλλ' ἀληθεῖς καὶ βεβαίαις ποσότητος, εἶχεν ἂν λόγον ἢ πρότασις αὐτῶν. Ἄλλ' ὅταν ὑπελείφθῃ Ὅρος καὶ τείχη γεγυμνωμένα ἀπάσης οικιακῆς τε καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἀποσκευῆς καὶ εὐπρεπείας, ἵνα μὴ κατασκαφῶσι, κατὰ τὴν τοῦ σουλτάνου τότε φρικτὴν ἀπόφασιν, ταῦτα τὰ ἱερὰ Καταρώγια, τὰ κοινὰ τοῦ γένους τῶν χριστεπωνόμενων ἀσχήματα, αἱ στήλαι τῆς εὐσεβείας τῶν

σ. 3 πάλαι βασιλέων ἡμῶν, τὰ πραγματικά ἄσπλα γὰ καὶ τα|μεῖα τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως, αἱ γέφυραι τῆς εἰς οὐρανὸν ἀναβάσεως, ποῖον ἂν λόγον ἔχη ἢ τοσαύτη καταστροφή τοσούτων ἱερῶν, ἀναλωθέντων δῆθεν εἰς βοήθειαν τοῦ Γένους, ἐν ᾧ τὸ τοιοῦτον μέλος τοῦ Γένους, ὑπῆρχεν εἰς τοσαύτας δαπάνας καὶ κινδύνους; Καὶ ταῦτα κατὰ τὸν πρῶτον χρόνον ἐκείνου, καθ' ὃν τὰ ταμεῖα τῶν κυρίων Ὑδραίων ὑπῆρχεν ἐξερευγόμενα ἐκ νομισμάτων εἰς νομίσματα.

Πολλοὶ ἐγκαλοῦσιν ἡμᾶς ὅτι κατηραλώσαμεν ταῦτα εἰς τοὺς ἀπίστους, καὶ οὐκ εἰς βοήθειαν δῆθεν τοῦ Γένους. Ἄλλ' εἰπάτωσαν καὶ δεικνύτωσαν ἡμῖν τρόπον ἕτερον, δι' οὗ ἠδύναντο διατηρηθῆναι τὰ ἱερὰ ταῦτα τοῦ Γένους Καταρώγια. Ἄλλ' οὐκ ἔχουσιν, οὐδὲ δύναται εἰπεῖν εἰμὴ ὅτι καὶ ταῦτα τὰ πρὸς τοὺς

νὰ ἐξασφαλίσουν πόρους ζωῆς (βλ. Ἄ ν τ. Λ ι γ ν ο ὄ, Ἀρχεῖον Κοινότητος Ὑδρας, τ. 9, σ. 269-270).

ἀπίστους δοθέντα, ἐβούλοντο αὐτοὶ λαβεῖν. Καὶ τὰ τοῦ Ὁρους οὐδὲν ἐτίθεντο ἐὰν ἀπέβαινον ὡς τὰ τῶν χωρίων τῆς Θετταλίας ἀπάσης, ὡς τὰ τῆς Ναούσης, τὰ τῆς Κασάνδρας¹, τὰ τῶν Ψαρῶν, τὰ τοῦ Μεσολογγίου, καὶ τὰ τῆς Πελοποννήσου αὐτῆς, ὅτε ὁ ἐξ Ἀραβίας λόκος² εἰσήλασεν ἐν αὐτῇ. Ἄλλ' ἡμεῖς γε ἀπ' ἐναντίας τούτων, οὐδ' ὄλωσ ἐἰς νοῦν θέμενοι τὰ πρὸς τοὺς ἀπίστους δοθέντα, χάριν μάλιστα αὐτοῖς ὁμολογοῦμεν ὅτι ἐγκατέλειπον ἡμῖν, κατὰ ἀνέκφραστον προμήθειαν Θεομητορικῆς Μεγαλειότητος, ἄθικτα καὶ ἀνεπηρέαστα τὰ τεῖχη τῶν ἱερῶν τούτων Σκηνωμάτων, καὶ τοὺς ἱεροὺς αὐτῶν ναοὺς, τυφλωθέντες τοῖς δόροις καὶ τῇ ἀρπαγῇ. Ἄλλ' οὐδέποτε σιγήσωμεν ἢ ὄλωσ ἀνεξόμεθα τὴν τοσαύτην ὑστέρησιν, τοσοῦτων ἀναποσπάστως ἀφιερωθέντων Θεῷ καὶ Θεομητορῷ, ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων ἱερῶν σκευῶν καὶ κειμηλίων, κατάραν ἀδιαφορίας ἔλκοντες ἐν ἑαυτοῖς τῶν ἀειμνήστων ἐκείνων ἀφιερωτῶν, καὶ τῶν ἡμᾶς διαδεξομένων ἀδελφῶν.

Διπλῆν εὖρομεν τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ ἀπογύμνωσιν ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πανεκλαμπρότατε Κύριε, μίαν μὲν ὑπὸ τῶν ἀπίστων, ἀλλ' εἰς καλὸν ἀποβᾶσαν, διατηρηθέντων εὐδοκίᾳ θεομητορικῆς Μεγαλειότητος, τῶν ἱερῶν τούτων Σκηνωμάτων, ἑτέραν δὲ ὑπὸ τῶν ὁμοπίστων αὐτῶν, ἐν προσχίματι γενικῆς τοῦ ἔθνους ὠφελείας, ἀλλ' εἰς καταστροφὴν γενικῶν τοῦ ἔθνους ἱερῶν ἀφορῶσάν τε καὶ κινήθεισαν. Ἄλλὰ μὴ ἀνάσχον, εὐσπλαχνικώτατε Κύριε, μὴ ἀνάσχον τὴν τοσαύτην κατὰ τοῦ ἱεροῦ τούτου Σκηνώματος τῆς ὑπεράγνου Θεόπαιδος, γενομένην ἡμῖν ἀδικίαν. Μὴ θέλε τὴν τοσαύτην ἀπογύμνωσιν τῶν ἱερῶν ἡμῶν ναῶν. Φεῖσαι κἂν τῶν τειχῶν τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν τούτου Καταγωγίου, ἅπαντα πρὸ χρόνων ἀρξάμενοι ἀνοικοδομεῖν καὶ ἀνακαταρτίξειν ἀποσαθρωθέντα, ἡμιτελῆ ὑπελείφθησαν ἤδη ἐκ τῆς περιστάσεως, ἀλλὰ δὴ καὶ χήτει τῶν ἀναλωμάτων, ἄχρι τοῦ πρώτου φανώματος, οἰοῖν ἐν σχήματι ἐλεινῷ ἱκετεύοντα καὶ προκαλοῦντα ἡμᾶς εἰς τὸ πέρασ τῆς οἰκοδομῆς καὶ ἀνορθώσεως. Ἀναξωσάμενος, ὡσπερ ἀνὴρ θεῖος, ζῆλον ἔνθεον, παράστηθι θαρρόντως τῷ ἀδελφῷ ὡς ἀδελφὸς προσφιλῆς, παρακάλεσον, ἰκέτευσον μεθ' ἡμῶν τῶν θερμῶν πρὸς τὴν Θεοτόκον ἱκετῶν σου. Ἀντιβόλησον ὅσον ἐστὶ καὶ δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐξ ἐμφύτου ὑμῶν ἐθθουδικίας ἐπὶ τῇ τοσαύτῃ τῶν ἱερῶν ἀποσκευῶν τῆς Θεομήτορος κατασχῆσει. Διεκδικήθητι σὺν τῇ Θεοτόκῳ καὶ τοσοῦτους ἄλλους Ἁγίους, ὧν τὰ λείψανα δαίμονες ἐφριξαν, καὶ οἱ κύριοι οὐτοι περιφρονητικῶς ἀπεγύμνωσαν τῆς ἐγκοσμῆσεως αὐτῶν, οὐ γὰρ εἰς βοήθειαν τοῦ Γένους, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν, ἀλλὰ πρὸς ἰδιοτέλειαν καὶ φανεράν αἰσχροκέρδειαν, ἵνα διατηρήσωσι τὰ ἑαυτῶν, κατεχρήσαντο τούτοις, εἰς ἃ οὐδὲ ὀβολόν ποτὲ συνεισέφερον. Εἶδὲ καὶ ἔχουσιν εἰπεῖν, εἰπάτωσαν καὶ ἀφαιρεθῆ-

σ. 4

1. Στὸ χφ. Κασάνδρας.

2. Δηλαδὴ ὁ Ἴμπρημ πασῶς τῆς Αἰγύπτου.

τω ἐκ τῆς ποσότητος, τὰ πρὸς αὐτὰ τὰ ἱερὰ ἐγκοσμίματα αὐτῶν. Ἄλλ' ὄν ἡμεῖς τοιαύτην πρὸς τὸ Γένος βοήθειαν οὐ στέργομεν, θεοσεβέστατε Κύριε, ἀλλ' οὐδὲ τὸ Γένος πάντως, τυραννικὴν, ληστρικὴν, ἱερόσυλον, βιαιάν, κατὰ διαρπαγὴν καὶ αἰχμαλωσίαν τῶν ἱερῶν ἡμῶν γεγεννημένην. Οἰκοθεν ἡμεῖς, ἀθροισμῆτος τε καὶ αὐτοθελήτως ἐτοιμῶς ἔχομεν βοηθῆσαι τὸ Γένος, δικαιούμενοι ἀπροσωπολήπτως τε καὶ νομίμως εἰς τὰ ἑαντῶν. Ἔχει τὸ Γένος καὶ τὰ νῦν χηρίζοντα βοήθειας, καὶ σχολεῖα, καὶ ὀφρανοτροφεῖα, καὶ ἄλλα, καὶ ὑπερ ὧν τις λογίζεται ἢ ἐλπίζει τυχόν, προσφέρομεν ἡμεῖς καὶ δίδομεν, τὰ κατὰ δύναμιν ἡμῶν, εὐαγγελικῶς εἰπεῖν, δύο λεπτά, ὑπερτιμώμενα διὰ τὴν προαίρεσιν, εἰ καὶ τοσαύτην ἔχομεν χρεῖαν τῆς μοναστηριακῆς ἡμῶν ἀνοικοδομῆς, ὡς προείρηται.

Πανεκλαμπρότατε καὶ θεοσεβέστατε Κύριε, ἵνα διατηρηθῶσι τὰ ἱερὰ ταῦτα τοῦ Γένους τῶν χριστεπωνόμενων Καταγώγια, ὡς περ καὶ τὴν ἀρχὴν εἵπομεν, ἀφόβως τε καὶ ἀτρόμως ὑπεκλίναμεν τὸν ἀχέρα, οὐ γὰρ ἦν ἄλλως γενέσθαι, πρὸς τὴν ἀδυσώπητον ἐκείνην αἰμοχαρῆ μάχαραν τῶν Ἀγαριῶν. Ἐξεκενώσαμεν ἀφειδῶς εἰς τὰς δίκην Βριάρω ἀρπακτικὰς χεῖρας αὐτῶν ἅπασαν τὴν ἐνούσαν ἡμῖν ὑπαρξιν, ἄχρι καὶ τοῦ χιτῶνος¹ ἡμῶν, καὶ οὕτω σὺν Θεῷ δὲ εἰρήσθω, διετερήσαμεν καὶ διεσώσαμεν τὰ ἱερὰ ταῦτα τοῦ Γένους Καταγώγια, ἐξαγοράσαντες αὐτὰ σχεδὸν τῷ ἰδίῳ ἡμῶν αἵματι. Εἰ ὄν οὕτως περὶ τούτου ἐγένετο, ὑπερ τοῦ τοιούτου ἡμῶν δικαιώματος πῶς σιγήσωμεν; ἢ πῶς ἀνεξόμμεθα τῆς τοσαύτης ἡμῖν ἀδικίας, ἀπογυμνώσεώς τε καὶ στερήσεως τῆς ἱερᾶς ἡμῶν ἀποσκευῆς, εὐπρεπειᾶς τε καὶ στολισμοῦ τῶν ἱερῶν ἡμῶν ναῶν; Ἄλλ' ἐὰν καὶ τῆς παρὰ ἀνθρώπων ἀποτύχωμεν εὐθυδικίας, ὡς οὐκ ἐλπίζομεν, ἀλλ' οὐ πανσόμμεθα² νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν καταβοῶντες, συγγνώμη³ τῷ ὑπὸ θλίψεως λόγῳ, πρὸς τὴν ὑπέραγρον Κυρίαν ἡμῶν Πορταίτισσαν Θεοτόκον⁴, ὑπερ τοῦ τοιούτου μοναστηριακοῦ ἡμῶν δικαιώματος. Διὸ καὶ πρὸ τούτου, πίπτοντες ἅπαντες ἐπ' ἐδάφους, πρὸ τῶν πανεκλάμπρων ὑμῶν ποδῶν ἐγκυλινοῦμενοι, παρακαλοῦμεν, δεόμεθα μετὰ δακρύων, ἵνα εἴτε ἐκ τῶν κυρίων τούτων, εἴτε ἐκ τοῦ Γένους, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν, ἀποδοθῶσιν ἡμῖν τὰ ἀπαραίτητα ταῦτα ἡμῶν δίκαια, τῆς τοσαύτης καταχρήσεως τῶν ἱερῶν ἡμῶν ἀποσκευῶν καὶ κειμηλίων. Ὅπως ἂν ἦ τὸ δίκαιον τῶν θείων νόμων, τῶν ἀνθρωπίνων θεσμῶν, τοῦ ὀρθοῦ λόγου, ἀσφαλισθῆτω ἐν τούτοις ἢ ἱερὰ ἡμῶν αὕτη μονή, εὐγνωμονοῦσα ἐς αἰεὶ, καὶ τῇ ὑμετέρᾳ θεοφρονήτῳ Πανεκλαμπρότητι καὶ Ἐξοχότητι, καὶ παντὶ τῷ ἑλληνικῷ τῶν Ὀρθοδόξων Γένει. Καὶ ταῦτα μὲν εὐχετικῶς τε

1. Στὸ χφ. χιτῶνος.

2. Στὸ χφ. πανσόμμεθα.

3. Στὸ χφ. συγγνώμη.

4. Γιὰ τὴν ἱστορία τῆς εἰκόνας τῆς Παναγίας τῆς Πορταίτισσας βλ. πρόχειρα στοὺς Σμυρνάκη, Ἄγιον Ὅρος, σ. 463-464.

καὶ ἱκετικῶς, ἐξαιτούμενοι συγγνώμην εἰς τὴν ὑπὸ θλίψεως καὶ ἀνάγκης ἡμῶν τοσαύτην ἀπεραντολογίαν, τὰ δὲ πανέκλαμπρα Ἀδτῆς ἔτη εἶψαν θεόθεν ὄ,τι πλεῖστα καὶ τρισόλβια.

αὐλ'ου: Ἰουνίου 17^{ης}
ἀπὸ Ἀγίου Ὁρους

Τῆς ὑμετέρας θεοσεβεστάτης τε καὶ
φιλοπτώχου Πανεκλαμπρότητος

Ἰκέται πρὸς Θεὸν διάπυροι καὶ δοῦλοι ὑποκλινεῖς

† Οἱ Προϊστάμενοι τῆς Ἱερᾶς καὶ Σεβασμίας Βασιλικῆς τε καὶ Π(ατ)ριαρχικῆς Μονῆς τῶν Ἰβήρων ἀρχιμανδρίτης Λεόντιος, Ὀνούφριος, καὶ ἅπαντες οἱ σὺν ἡμῖν ἐν Χ(ριστῷ) ἀδελφοί.

Τῷ πανεκλαμπροτάτῳ καὶ περιβλέπτῳ Κόμητι κυρίῳ κ(υρί)ῳ Αὔγουστίνῳ Καποδίστρια¹.

10. ΟΛΟΣΦΡΑΓΙΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΟΜΗ ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

1830

Ἰουνίου 24

Πρωτότυπο (Ἀρχεῖον Καποδίστρια, φάκ. 548, ἀριθ. 4), γραμμένο στὴν πρώτη σελίδα δίφυλλου χαρτιοῦ διαστάσεων 0,240×0,350 μ. Τὸ ἔγγραφο φέρει στὶς τρεῖς πλευρὰς τοῦ κειμένου (δεξιὰ, ἀριστερὰ καὶ κάτω) τὶς σφραγίδες τῶν 20 μοναστηριαδῶν τοῦ Ἄθω κατὰ τὴν ἐξῆς σειρά: στὴν δεξιὰ πλευρὰ, ἀπὸ πάνω πρὸς τὰ κάτω, εἶναι οἱ σφραγίδες τῶν μονῶν Βατοπεδίου, Χιλανδαρίου, Κουτλουμουσίου, Ξηροποτάμου, Δοχειαρίου, Φιλοθέου καὶ Σίμωνος Πέτρας· στὴν ἀριστερὴν πλευρὰ, κατὰ τὴν ἴδια φορά, οἱ σφραγίδες τῆς Μεγίστης Λαύρας, Ἰβήρων, Διονυσίου, Παντοκράτορος, Ζωγράφου, Καρακάλλου καὶ Ἀγίου Παύλου· στὸ κάτω μέρος τοῦ κειμένου, σὲ δυὸ σειρὰς ὀριζοντίως, βρίσκονται οἱ σφραγίδες τῶν μονῶν Ξενοφώντος, Σταυρονικήτα καὶ Γρηγορίου στὴν πρώτη σειρά καὶ Ἐσφιγμένου, Ρωσικοῦ (Παντελεήμονος) καὶ Κωνσταμονίτου στὴ δεύτερη (βλ. καὶ εἰκ. 4).

Π ε ρ ἰ λ η ψ η:—Ἡ Ἱερὰ Κοινότης τοῦ Ἀγίου Ὁρους ἀπευθύνεται μὲ ὀλοσφράγιστο γράμμα τῆς πρὸς τὸν κόμη Αὔγουστίνου Καποδίστρια καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ φροντίσῃ μαζί μὲ τὸν ἀδελφὸν του, τὸν Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος, πρὸς τὸν ὁποῖο στέλνει ἄλλη ἐκτενὴ ὀλοσφράγιστη ἀναφορά, νὰ μεσολαβήσουν, στὸν τσάρο, γιὰ νὰ διατηρηθοῦν στὴ δικαιοδοσίαν τῶν μονῶν τοῦ Ἄθω τὰ μοναστηριακὰ κτήματά των στὴν Μολδοβλαχία, τὰ ὁποῖα ἐπιβουλεύονται οἱ ἐντόπιοι.

1. Στὸ χφ. Καποδίστρια.

Ἐκλαμπρότατε καὶ φιλοχριστότατε κύριε Κόντε Αἰγυοστίε.

Τὴν ὑμετέραν φιλοχριστοτάτην Ἐκλαμπρότητα ὅλη ψυχῇ ἐν Κ(υρί)ῳ ἐρχόμενοι ταπεινῶς προσαγορευόμεν.

†Βεβιασμένοι ὑπὸ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ ἀσφαλισθῶσι τὰ ἐν Μολδοβλαχία ἱερὰ ἡμῶν μοναστήρια¹, κλονούμενα ἤδη ὑπὸ τῆς ἀκορέστου καρδίας τῶν ἐκεῖ ἐντοπιῶν, ὄντα δὲ ἡ μὴ ἐνταῦθα κυριαρχούντων παραμυθία καὶ σωτηρία, γράφομεν ἱκετηρίον ἀναφορὰν ἡμῶν πρὸς τὸν ἐξοχώτατον Κυβερνήτην τὸν θεοσεβέστατον Αὐτάδελφόν της, καθικετεύοντες ἵνα ἀναγγεῖλῃ τὴν ὑπόθεσιν τῇ Αὐτοκρατορικῇ Αὐτοῦ Μεγαλειότητι, ἐξαιτούμενοι τὴν εὐθύδικον Αὐτοῦ Αὐτοκρατορικὴν προνοητικὴν ὑπεράσπισιν². Τὴν πρὸς τὴν Αὐτοῦ θεοσεβεστάτην Ἐξοχότητα ταπεινῇ ἡμῶν ἀναφορὰν θέλει θεωρήσει καὶ ἡ φιλόχριστος Αὐτῆς Ἐκλαμπρότης, ἵνα μὴ ἐπαναλαμβάνωμεν κἀνταῦθα τὰ αὐτὰ, γινόμενοι ὀχληροί. Τοσοῦτον δὲ μόνον λέγομεν ὅτι ἂν μὴ τῇ θεοσεβεστάτῃ ὑμῶν προνοίᾳ ἐπιβάλῃ Αὐτοκρατορικὸν ὄμμα ἐπ' αὐτοῖς, ἀποσπῶνται ἀφ' ἡμῶν ὀλοκλήρως, καὶ οὕτω προφανῆ καὶ παρὰ πόδας καὶ τούτων ἡ ἐρήμωσις, ἐξ ἐκείνων τὴν διάσωσιν καὶ παραμυθίαν ἐχόντων. Διὸ καὶ καθικετεύομεν ἵνα καὶ ἡ ὑμετέρα Ἐκλαμπρότης συνεργήσῃ εἰς τοῦτο, ὡς οἶδε, καὶ παρὰ Θεοῦ φωτισθῇ, δι' ἀγάπην Θεοῦ, δι' ἀγάπην τῶν ἱερῶν τούτων Καταγωγίων, καὶ δι' ἀγάπην τοῦ ἱεροῦ τούτου τόπου, τὸν ὅποιον μετὰ Θεὸν ἀφιερῶντες εἰς τὴν ὑμετέραν προστασίαν καὶ κυβέρνησιν, μένομεν ἐξαιτούμενοι ὑμῖν ἅπαν σωτήριον.

1830: Ἰουνίου 24

Τῆς ὑμετέρας φιλοχριστάτης Ἐκλαμπρότητος

ἰκέται πρὸς Θεὸν διάπτωοι

† Ἄπαντες οἱ ἐν τῇ Ἱερᾷ Κοιτῇ τοῦ Ἁγίου Ὁρους Συνάξει ἐκ τῶν εἴκοσι Ἱερῶν Μοναστηρίων Προϊστάμενοι.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Ι. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

1. Γιὰ τὰ μοναστηριακὰ κτήματα τοῦ Ἁγίου Ὁρους στὴν Μολδοβλαχία, ποὺ τὰ δὴ-μευσε ἀργότερα (1863) ὁ ἠγεμόνας Ἀλέξανδρος Κουζας προκαλώντας ἔτσι τὸ «μοναστηριακὸν ζήτημα» τῆς Ρουμανίας, βλ. πρόχειρα στοῦ Σ μ υ ρ ν ἄ κ η, Ἁγίου Ὁρος, σ. 197-204, ὅπου καὶ ἀναλυτικὸς πίνακας τῶν κτημάτων αὐτῶν μὲ τὰ ἐτήσια εἰσοδήματα τοῦ καθενός. Πρβλ. καὶ Γεωργίου Τσιορᾶν, Σχέσεις τῶν Ρουμανικῶν χωρῶν μετὰ τοῦ Ἄθω καὶ δὴ τῶν μονῶν Κουτλουμουσίου, Λαύρας, Δοχειαρίου καὶ Ἁγίου Παντελεήμονος ἢ τῶν Ρώσων, Ἀθῆναι 1938, σ. 83-90. Γ. Ἀλεξάνδρου Λαυριώτου, Τὸ Ἁγίου Ὁρος μετὰ τὴν ὀθωμανικὴν κατάκτησιν, «Ἐπετηρὶς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν» τ. 32 (Ἀθῆναι 1963), σ. 198-216. Βλ. ἀκόμη Ν. Λεβίδη, Τὰ ἐν Ρουμανίᾳ ἑλληνικὰ μοναστηριακὰ κτήματα, Ἀθῆναι 1895, καὶ Σπ. Ἀντιόχου, Ὑπόμνημα περὶ τῶν ἐν Ρουμανίᾳ μοναστηριακῶν κτημάτων τῶν Ἁγίων Τόπων, Ἀθῆναι 1901.

2. Ἡ ἀναφορὰ αὐτὴ δὲν βρέθηκε στὸ Ἀρχεῖον Καποδίστρια.

R É S U M É

Stephanos Papadopoulos, Documents provenant des Archives de Capodistria et concernant l'histoire du Mont-Athos pendant l'insurrection de 1821.

L'auteur publie dix documents tirés des Archives du Comte Ioannis Capodistria, premier gouverneur de la Grèce. Ces Archives sont une partie des Archives du Sénat Ionien (Corfou). Les documents publiés concernent en général l'histoire du Mont-Athos pendant l'insurrection hellénique et nous renseignent notamment sur les rapports entre Capodistria et les monastères de l'Athos et surtout sur la question de l'aide financière du Mont-Athos et le renvoi des objets sacrés qui furent transportés en Grèce du Sud pendant l'insurrection avortée d'Emmanouel Pappas en Chalcidique.

Voici un résumé de ces documents publiés.

1. Lettre, datée du 9 août 1827, de l'archimandrite Loucas Leontariadis, supérieur des metoches athonites en Moldavie, concernant l'aide financière des athonites de Moldavie à la Nation hellénique alors en insurrection.

2. Demande, datée du 1 août 1828, du moine Nectarios du monastère Zôgraphou à Capodistria, priant le gouverneur de s'occuper de renvoyer 6.000 grossia qui furent payés, par le dit moine, aux pirates de K. Doumptotis.

3. Lettre, datée du 1 août 1828, de Iera Koinotis du Mont-Athos à Capodistria où sont relatées les grandes difficultés économiques des monastères à cause des tributs très lourdes imposés par les Turcs et l'expédition de Doumptotis; c'est pourquoi elle demande une aide financière.

4. Réponse, datée du 20 septembre 1828, de Capodistria à la lettre précédente annonçant que le gouverneur de la Grèce envoie une somme d'argent aux moines de sa propre fortune et qu'il tiendra compte de leur demande.

5. Lettre, datée du 9 mars 1829, de Iera Koinotis remerciant Capodistria pour son aide financière.

6. Lettre comportant plusieurs sceaux, datée du 9 mars 1829 de Iera Koinotis à Capodistria le suppliant d'envoyer deux lettres de change soit un prêt afin que les moines puissent satisfaire les exigences économiques des conquérants.

7. Demande, datée du 1 mai 1829, des représentants du Mont-Athos à Capodistria afin de lui remettre le précédant document.

8. Lettre, datée du 18 mai 1830, du monastère St. Paul demandant à Capodistria d'ordonner aux primats d'Hydra de renvoyer les objets sacrés du monastère qui leurs avaient été confiés au début de l'insurrection.

9. Lettre, datée du 18 juin 1830, du monastère d'Ivion demandant à Avgoustinos Capodistria d'intercéder auprès de son frère pour leurs donner satisfaction au sujet d'une affaire semblable à la précédente.

10. Lettre comportant plusieurs sceaux, datée du 27 juin 1830 de Iera Koinotis demandant les bons offices d'Avgoustinos et de son frère auprès du tzar de la Russie afin qu'ils restent en possession des terrains appartenant aux monastères du Mont-Athos situés en Moldavie et Valachie.